

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 25^ο—ΑΘΗΝΑΙ 15—31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1911 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1012

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

Εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν εὗρεν ἀντίστασιν ὁ ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης κ. Δημητράκοπουλος, ὁ ὁποῖος εἰσηγήθη νομοσχεδίον περὶ διορισμοῦ στενογράφων καὶ δικτυολογῶν γυναικῶν εἰς τὰ ὑπουργεῖα.

Τὸ νὰ ἀντιστῇ ἡ ἀντιπολίτευσις μὲ τὸν φίλον καὶ συνάδελφον κ. Πῶπ ἐπὶ κεφαλῆς εἰς τὸν νεωτερισμὸν αὐτὸν τὸ πρᾶγμα εἶναι φυσικώτατον.

Ἡ ἀντιπολίτευσις ἔχει καθήκον νὰ ἴηαι ἀντιπολίτευσις. Δηλαδή νὰ ἀποδοκιμάζῃ κάθε ἰδέαν τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐξαιρετικῶς ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι τῆς ἐξασφαλίζουν δημοσιότητα καὶ ἀξάνουν γύρω τῆς τὰς συμπαιθείας.

Ὁ νόμος δὲ ὁ ὁποῖος ἀνοίγει μίαν νέαν θύραν προόδου εἰς τὴν χώραν, ὁ νόμος ὁ ὁποῖος χρίζει ἓνα κομμάτι ψωμι ἐντιμον εἰς τὴν πτωχὴν βιοπαλίστριαν, ὁ νόμος ὁ ὁποῖος διευκολύνει τὸν πατέρα κοριτσιῶν εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐντίμου ὑπάρξεως καὶ ἀποκαταστάσεώς των, ὁ νόμος ποῦ πέρνει τὸν ἄνδρα ἀπὸ τὸ παιγνιδάκι τῆς γραφομηχανῆς καὶ τὸν ἐξαποστέλλει εἰς τὸ ἐγκταλελειμένον χωράφι, εἰς τὸ ρημαγμένον ἀμπέλι, εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργικὴν περὶχωρὴν τῆς χώρας, ὁ νόμος αὐτὸς δὲν ἤμποροῦσε παρὰ νὰ ἀξήσῃ τὴν δημοσιότητα τῆς Κυβερνήσεως, παρὰ νὰ τῆς χάρισῃ νέας συμπαιθείας.

Ἡ ἀντιπολίτευσις λοιπὸν ἔκαμε τὸ καθήκον τῆς, εὗρίσκειται μέσῃ εἰς τὸν ρόλον τῆς καὶ εἶναι δικαιολογημένη. Ἄλλ' ἡ συμπολίτευσις; Ἄλλὰ ἡ μεγάλη ὁμάς τῶν Κυβερνητικῶν βουλευτῶν, ἡ ὁποία ἀντετάχθη εἰς τὸν ὠραῖον νεωτερισμὸν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, τί ἔχει νὰ εἰπῇ εἰς ὑπεράσπισίν τῆς, πῶς θὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀντίδρασίν τῆς, πῶς θὰ ἀμυνθῇ διὰ τὴν ὀπισθοδρομικότητά τῆς;

Τὰ πατρία. Ἴδου ἡ μεγάλη λέξις ὀπίσω ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ὀχυρώνονται αἱ μικραὶ ἰδέαι. Ἴδου οἱ προμηχῶνες ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐνεργεῖται συστηματικῶς ὁ πόλεμος ὁ καταδικαστικὸς κατὰ τῶν μικρῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων. Ἴδου ἡ σημαία ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῆς ὁποίας σκεπάζεται ὁ ἐγωῖσμός τοῦ ἰσχυροῦ φύλου καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς συναλλαγῆς μὲ τοὺς διαθέτοντας ψήφους.

Ἄλλ' ἀφοῦ σέβεσθε τὰ πατρία, δικτὶ δέχεσθε τὰς γυναῖκας εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ τὰ Πολυτεχνεῖα; Δικτὶ ἐπιτρέπετε νὰ ἐργάζωνται νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὰ ἐργοστάσια παρὰ τὸ πλεῖρον τῶν ἀνδρῶν;

Δικτὶ τὰς ἀφίνετε νὰ περιφέρωνται ἐλεύθεροι εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὰς πλατείας καὶ δὲν ἐξαπολύετε ὀπίσω των φρουροὺς καὶ γυναικονόμους διὰ νὰ τὰς φυλάττουν; Δικτὶ δὲν ἐπικναφέρετε τὸν ἰσθὸν καὶ τὴν ἡλικίαν εἰς τοὺς γυναικωνίτας σας, ὥστε νὰ ἀσχολῆτε τὰ ἀργὰ χέρια καὶ νὰ μετριάσετε τὰ ἔξοδα τοῦ

οικογενειάρχου και να χορηγήτε ψωμί εις εκείνην, ή οποία εμπρός εις τὰ μάτια σας ρίπτεται εις τὸν δρόμον διότι πεινᾷ ;

Καὶ ἀφοῦ δὲν κάμνετε τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δικτὶ παρουσιάζετε τὰ πάτρια μόνον ἔπου νομίζετε ὅτι ἡ ἱερὰ λέξις ἀποκρύπτει τὴν ὀπισθοβουλίαν και ὀπισθοδρομικότητά σας ; Ἰδέτε τοὺς Βουλγάρους, τοὺς νεωτέρους μας εἰς τὴν ἐλευθερίαν κατὰ πενήντα ἔτη ; Ἰδέτε τοὺς ἄλλους μικροὺς λαοὺς τοῦ Αἴμου ; Ἰδέτε καὶ τοὺς ἐπίσης μικροὺς τὴν ἔκτασιν, ἀλλὰ γίγαντας εἰς πλεῖστον καὶ πολιτισμὸν τοῦ Βορρᾶ ;

Παντοῦ ἀνοιχθὲν διάπλατα τὰς θύρας των πρὸς τὴν ἐργαζομένην γυναῖκα ; Παντοῦ ἡ ἔλκυστὸς καὶ λεπτή καὶ μὴ ἀπαιτούσα δυνατοὺς μῦς ἐργασία ἀφέθη εἰς αὐτήν ; Παντοῦ οἱ ἀνδρες ὑπῆρχαν πικτέρες καὶ ἀδελφοὶ στοργικοὶ καὶ πολῖται ὑπέροχοι καὶ γενναῖοι καὶ δίκαιοι.

Ὅπου τὰ σίδηρα τῆς σιλαβιάς καὶ τοῦ γυναικωνίτου πίπτουν, ἡ ἐργασία μὲ τοὺς νόμους τῆς ἰσότητος κάμνει ἔφοδον διὰ τὴν ἀκμὴν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἀνωροπότητος.

Μὴν ὑψώνετε λοιπὸν μίαν ἄλλην φορὰν ἀκόμη τὰ σίδηρα αὐτὰ διὰ νὰ ἐμποδίστητε τὴν γυναῖκα νὰ ἐργάζεται, ἔπου ἡμπορεῖ καὶ ὅπως ἡμπορεῖ. Ἀφοῦ τῆς παρέχετε ὅπωςδὴποτε τὰ μέσα τῆς μορφώσεως, παρέξετέ της γενναῖα, ἐλευθερία, ὅπως ἀρμόζει εἰς ἀνδρας πολιτισμένους καὶ τὰ στάδια τῆς ἐργασίας, εἰς τὰ ὅποια θὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν μόρφωσίν της.

Ἡ ζωὴ ἀπλοποιεῖται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, οἱ γάμοι εὐκολύνονται, ἡ φυλὴ ἐνισχύεται καὶ πολλαπλασιάζεται καὶ γίνεται δυνατὴ καὶ ὠρική. Διότι μόνον αἱ γυναῖκες ποῦ ἐργάζονται καὶ ἀποκοτῶν κάποιαν οἰκονομικὴν ἀνεξαρτησίαν δὲν κάμνουν γάμους ἐμπορικοὺς, γάμους συμφεροντολογικοὺς, γάμους ὅπως τύχη, ποῦ σημειώνουν καὶ καταστροφὰς καὶ διαζύγια. Ἀλλὰ καὶ δὲν μένουν γεροντοκόραι.

Ἡ ἐργασία διὰ τὴν πτωχὴν εἶναι μίαν προῖκα, ἓνα εἰσόδημα τακτικόν, μίαν ἀξιοπρεπῆς ἐξασφάλισιν μέρους τῶν οικογενειακῶν ἐξόδων, ὅταν δὲν εἶναι ἡ συντήρησις γερόντων γονέων καὶ ἀνηλίκων ἀδελφῶν.

Ἡ ἐργασία δὲν παραλύει τὰ καλὰ ἔθη, δὲν χαλκρύνει τὴν συνεκτικότητα τῶν οικογενειακῶν δεσμῶν. Εἶναι ὁ ἀγρυπνος φρουρὸς τῆς ἠθικῆς καὶ ὁ χρυσοῦς κρῖκος ποῦ συσφίγγει τοὺς δεσμοὺς τῆς στοργῆς καὶ τῆς ἀλληλεγγύης εἰς τὴν οικογένειαν. Ἡ ἐργασία δημιουργεῖ τὸν σεβασμὸν τοῦ ἀτόμου καὶ τὴν ἰσότητα καὶ καταλύει βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τὸ κράτος τῆς

ἐπικρατήσεως τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ ὁποῖος διότι θυσιάζεται, ἀδημονεῖ καὶ συχνὰ μεταβάλλεται εἰς θῦμα ἀλλὰ καὶ εἰς τύραννον.

Βουλὴ, ἡ ὁποία ἔχει τὴν τιμὴν νὰ τιτλοφορηθῆτι ἀνορθωτικὴ καὶ νὰ ἀποτελεῖται ἀπὸ νέους, ἔπρεπε νὰ ἔχη μελετήσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα καὶ νὰ μὴν ἐξκρίσται κατὰ νεωτερισμῶν, τῶν ὁποίων τὴν χρησιμότητα παλαιοὶ πολιτευταί, ὡς ὁ Δηλιγιάννης καὶ ὁ Γρικούρης εἶχαν ἀναγνωρίσει καὶ ἀποδεχθῆ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

Αὐτὸς εἶναι ὁ Χρηστομάνος ! Ἔτσι μοῦ τὸν ἔδειξε μίαν ἡμέραν εἰς τὸν δρόμον ἓνας φίλος μου. Τότε μόλις εἶχεν ἔλθει εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὴν Γερμανίαν. Οὔτε ἡ Νέα Σκηνὴ εἶχεν ἀκόμη φανῆ εἰς τὸν ὀρίζοντα τῆς μουχλιασμένης θεατρικῆς μας ζωῆς τοῦ παρελθόντος, οὔτε καμμὶα ἐδῶ ἄλλη δρᾶσις του εἶχεν ἀναδείξει τὸν Χρηστομάνον ὡς προσωπικότητα ἐπιφανῆ.

Εἶχα διαβάσει κρίσεις διὰ τὸ βιβλίον του τῆς Αὐτοκρατείας Ἐλισάβετ, καθὼς καὶ διὰ τοὺς Ὀρφικοὺς στίχους του. Καὶ εἶχα κάποτε ἀκούσει ἀπὸ ἓνα ἐξ ἀγγιστείας συγγενῆ του ὅτι νεώτατος εἶχεν ἀλλάξει δόγμα διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἀπόρητα τῆς Παπικῆς ζωῆς καὶ νὰ μελετήσῃ εἰς τὰς βιβλιοθήκας τοῦ Βατικανοῦ βιβλία, τὰ ὅποια δὲν ὑπῆρχαν εἰς καμμίαν ἄλλην βιβλιοθήκην τοῦ κόσμου.

Αὐτὸς ἦτο ὁ Χρηστομάνος ! Τὸν ἔδειξαν εἰς τὸν δρόμον καὶ οἱ ἀνθρωποι ποῦ ζοῦν εἰς τὰς σφαίρας μιᾶς ζωῆς πνευματικωτέρως ἐσταματοῦσαν εἰς τὸ πέρασμα του. Δὲν ἐπρόσεξα εἰς τὸ μικρόν του, τὸ ἀδικημένον ἀπὸ τὴν φύσιν σώμα. Ἡ κομψὴ ἐνδυμασία του καὶ ἡ ἀριστοτεχνικὰ καρφιτσομένη γραβάτα του, μὲ ἓνα σύνολον εὐγενικόν, μοῦ τὸν ἐπαρουσίασαν ἀμέσως ὡς ἀνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἡμποροῦσε νὰ δίδῃ τὸν τόνον καὶ εἰς τὴν μόδαν ἀκόμη....

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Χρηστομάνος μὲ ἐπεσκέπετο εἰς τὸ γραφεῖον μου. Μοῦ εἶπεν ὅλα του τὰ σχέδια διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ λάβω μέρος εἰς τὸ σωματεῖον τὸ ὁποῖον κατήρτιζε. Μὲ ὠνόμασεν ἔφορον τῶν συνεδριῶν καὶ μοῦ ὤρισεν ὡς γραμμικτῆα τὸν φίλον κ. Ποριώτην.

Τὰ λόγια του ἦσαν μουσικῆ, αἱ ἰδέαι του ποιήσις. Ἡ ὁμιλία μαζὴ του ἦτο μίαν δυνατὴ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαυσις. Τοῦ ὠμίλησα διὰ τὴν καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυίαν τῆς Ἐκνηθάκη, ἡ ὁποία, κοριτσάκι δευλὸ καὶ ὠραῖο μετὰ οἰκο-

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΜΑΝΟΣ

νομικὰς καταστροφὰς τῆς οικογενείας της ἐζήτει ἐνσχόλησιν. Ἐνθουσιάσθη, τὰ μάτια του ἔλαμπαν. Ἐσημείωσε τὸ ὄνομά της....

Ἐπάνω εἰς τὸ γραφεῖον μου ἦτο ἓνα τεῦχος Femina μὲ ἐξώφυλλον μίαν σιλουέταν Πικρισίνης ἐλέγαντε πρώτης τάξεως. Ὅταν ἀνεβάσωμεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σκηνὴν γυναῖ κας σὰν αὐτήν μοῦ εἶπε, τὸ ἔργον μας ἐξασφαλίεται... Καὶ bibelots σὰν αὐτὲς τῆς κορινθίας, προσέθεσε καὶ μοῦ ἔδειξε δύο κομψοτεχνικὰ προγμκτάκια, ρυθμοῦ Ἀναγεννήσεως ποῦ πλαισιώνουν εἰς τὸ γραφεῖον μου τὴν εἰκόνα τοῦ Σολωμοῦ καὶ τῆς Νεκταρίας Σούτσου, δύο μεγάλως Ἑλληνικὰς μορφὰς.

Ὁ Χρηστομάνος εὐρίσκατο τότε ἀκόμη εἰς τὸ εὐτυχὲς στάδιον τῶν ὠραίων ὀνειρῶν, τὰ ὅποια εἰς περιβάλλον ὡς τὸ ἰδικόν μας δύσκολα γίνονται προγμκτικότης. Εἰς τὸ γραφεῖον μου εἶχεν αἱ περισσώτερον συνεδρία τῆς Νέας Σκηνῆς μὲ τὸν Χρηστομάνον, ὅχι ἀυθίρετον καὶ βίαιον καὶ ἐγωιστὴν, ὅπως τὸν ἐπαρουσίαζαν τότε μερικοὶ, ἀλλὰ ἀβρόν καὶ εὐγενῆ καὶ συνδικλακτικὸν πρὸς ὅλους.

Καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ ἀντίδροσις ἐμαίνετο γύρω του καὶ αἱ Ἐφημερίδες τὸν ὕβριζαν καὶ οἱ χθεσῖνοι φίλοι του τὸν διέβλασαν, ὁ Χρηστομάνος οὔτε ὕβριζεν, οὔτε ἔχανε τὸ θάρρος του. Ἐπᾶσχε μόνον. Ἐπονοῦτε, ὑπέφερε.

Ὁ Περικλῆς Γιαννόπουλος, ἡ ἄλλη αὐτὴ μεγαλοφυῆς Ἑλληνικὴ φυσιογνωμία ἦτον ὁ παιδικὸς φίλος, ὁ σύντροφος τῶν ὀνειρῶν, ὁ πρῶτος συνεργάτης τοῦ Χρηστομάνου. Ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀδιάλλακτος ἐχθρὸς. Ὁ ὀνειροπόλος αὐτὸς τῆς ὠραίας ἀναγεννήσεως τῆς φυλῆς μας, ὁ πατριώτης αὐτὸς ὅπου εἰς κάθε πέτρῃν Ἑλληνικὴν ἔβλεπε καὶ ἓνα ὠραῖον ἀγαλμα, ὁ ὁποῖος ἐπλαττε μὲ τὴν γενναῖαν φαντασίαν του νέους Ὀλύμπους καὶ νέαν Μεγάλην Ἑλλάδα, παρεγνώρισε τὸν Χρηστομάνον.

Ποιηταὶ καὶ οἱ δύο, γίγαντες καὶ οἱ δύο εἰς ἰδέας καὶ ὄνειρα, πιστοὶ εἰς τὴν πίστιν τοῦ ὠραίου δὲν ἡμποροῦσαν νὰ κάμουν δεκά βήματα μαζὴ εἰς τὸν δρόμον τῆς καλλιτεχνικῆς μας ἀναγεννήσεως, τὴν ὁποῖαν τύσον ὠνειρεύθησαν.

Καὶ δι' αὐτὸ ἐνῶ ὁ Χρηστομάνος ἔθετε τὸ

μικρόν σῶμα του καὶ τὸ μεγάλο πνεῦμα του, ὡς στυλοβάτην μοναδικὸν τῆς Νέας Σικκηνῆς ὁ Γικννόπουλος ἐθεμελίωσε εἰς τὸ χαρτὶ ἐπάνω μὲ μελάνην μόνον δυστυχῶς τὰ ἐνθουσιώδη ὄνειρά του, τὰς μεγάλας ἐλπίδας, του, τὰ φωτεινὰ διανοήματά του.

Πρῶτον ἐγάθησαν καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος. Ἐκεῖνος ἐβάδισε μόνος πρὸς τὸν θάνατον, στεφανωμένος μὲ λουλούδια καὶ ἀπαγορευτομένους ἀπὸ τὴν ζωὴν, χωρὶς νὰ πλῆξῃ, χωρὶς νὰ ἀγωνισθῇ, χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ νὰ ἐνσκηψῇ μὲ μίαν οἰκνυῆσθε δράσιν του ἕνα ἀπὸ τοὺς πολλοὺς πόθους του.

Ὁ ἄλλος ὑπέκυψεν εἰς τὸν θάνατον μὲ τὴν πικρίαν ὅτι ὑπῆρξεν ἰσχυρότερός του καὶ ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ τοῦ διαφύγῃ, αὐτὸς ποῦ δὲν ἐνικάτο ἀπὸ κανένα, ποῦ δὲν ὑπέκυπτεν εἰς καμμίαν δύναμιν.

Καὶ οἱ δύο ἦσαν μεγάλα φυσιογνωμίαι, μεγάλα μορφῆ, ἀπὸ ἐκείνας ποῦ φέρουν τὴν σραχητὶδαν τῶν προνομιούχων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν.

Ὁ Γικννόπουλος χαϊδευμένο παιδί τῆς φύσεως, τύπος πάντοτε ὠραιοῦ ἐφήθου, ἐφάνετο ὡς νὰ εἶχε κατέλθει ἀπὸ κάποιον παλαιὸν στυλοβάτην Τέχνης καὶ κάλλους διὰ νὰ μᾶς ὑπενθυμίσῃ τὴν ἀριστοκρατικὴν καταγωγήν μας, διὰ νὰ μᾶς τραγουδῇ νέος Πᾶν αὐτὸς, τὸ ἄσμα τῆς ἀρμονίας καὶ τῆς ὠραιότητος, καὶ νὰ μᾶς σαλπίζῃ τὸ ὠραῖον σάλπισμα τῆς ἀναγεννήσεως.

Ὁ Χρηστομάνος, ἀδικημένος κατὰ τύπους μόνον ἀπὸ κληρονομικὰς ἀνωμαλίας, ὑπῆρξεν ὄχι μόνον ὁ ἐμπνευσμένος τραγουδιστής, ἀλλὰ καὶ ὁ δυνατὸς ἐργάτης. Μέσα του ἐζῶσε τὸ φημισμένον δικιμόνιον ἐνὸς Σωκράτους, ἡ πλαστικὴ δύναμις ἐνὸς Φειδίου, ἡ μηχανὴ γοητείας ἐνὸς Περικλέους.

Ἐπῆρξεν ὁ νοῦς καὶ τὸ χέρι μαζὴ ἐνὸς μεγάλου ἀνεκκινιστοῦ. Ἄλλοῦ θὰ ἔκαμνε θεύματτα, θὰ ἐδημιουργοῦσε σχολῆν, θὰ εἶχε γύρω του ὀκτωκιστὰς καὶ ἐνθουσιώδεις ὀπαδοὺς. Ἐδῶ εἶχε μόνον ἐχθροὺς καὶ διώκτας. Ἐάν ποῦ καὶ ποῦ ὑπῆρχαν καὶ μερικοὶ ποῦ πρῆχματικῶς τὸν ἐθαύμαζαν, ὁ ὀκτωκισμὸς τῶν ἤτο πλκτωνικῶς, νοθῶς, ἀδιάφορος.

Ὁ διάττυπος Γάλλος συγγραφεὺς Maurice Barres δίδει τὸν τέλειον χαρακτηρισμὸν τοῦ Χρηστομάνου εἰς τὸν πρόλογον, τὸν ὁποῖον ἐγράφει διὰ τὸ βιβλίον τῆς Ἐλισάβετ.

Τὸν πρόλογον αὐτὸν κατὰ μετάφρασιν τοῦ κ. Πιζύλου Νιρβάνια μεταφέρομεν ἐδῶ :

K. PAPPEN

ΜΙΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΣΣΑ ΤΗΣ ΜΟΝΑΧΙΑΣ

Τὴν αὐτοκράτορισα ποῦ σὲ φυγὴν ἀδιάκοπη, μ' ἓνα ριπίδι. ἀνάμεσά της καὶ τοῦ κόσμου κ' ἓνα πέπλο ἀπλωμένο στὴ σκέψη της, μπόρεσε νὰ κρύψῃ ὡς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου τὸ ἀριστούργημα ποῦ ἔπλασε ἀπ' τὸν ἑαυτὸ της, θὰ τὴν ἀντικρύσωμε τώρα, ἂν ὄχι μάτια μὲ μάτια, τουλάχιστον ὅμως ὅπως καθρεφτίζεται στὴ μνήμη ἐνὸς νέου ποιητῆ, ποῦ τὰ περιστατικὰ καὶ τὸ φυσικὸ του τὸν ἔκαμαν ἄξιο νὰ αισθανθῇ τὴν ὠραιότητά της.

Ὁ Κωνσταντῖνος Χρηστομάνος θυμᾶται πὼς δοκίμασα κάποτε νὰ περιγράψω ἕναν τρόπο γιὰ νὰ πλάσῃ κανεὶς καὶ νὰ κυβερνήσῃ τὴν αἰσθητικότητά του, μᾶς διηγείται μάλιστα πὼς ἡ Αὐτοκράτορισα καταδεχότανε νὰ βρίσκῃ κάποιαν εὐχαρίστηση στὶς μικρὲς αὐτὲς μυθιστορίες, ποῦ ὁ ἴδιος τῆς διάβαζε. Καὶ σκέπτεται σωστὰ πὼς ἡ λυρικὴ του ἀνάλυση γιὰ μιὰ βασίλισσα, ποῦ ἄλλο βασιλεῖο δὲν ἤθελε ἀπ' τὴν ἐσωτερικὴ τῆς ζωὴ καὶ ποῦ ἡ μόνη τῆς φροντίδα ἦτονε νὰ ἐξαῦλώσῃ τὸν ἑαυτὸ της καὶ νὰ πλατύνῃ τὴν περιοχὴ τοῦ οἴνου της, θὰ μᾶς δώσῃ τὴν πῖο πλοῦσια καὶ τὴν πῖο ποιητικὴ συμβολὴ στὴ λατρεία τοῦ Ἐγῶ μας. Μὰ τί εἴμαστε ἐμεῖς γιὰ νὰ γγίξωμε τὸ θαυμάσιο αὐτὸ ποίημα, ποῦ μέσα του καὶ ἡ φτωχικώτερη φαντασία ἐνὸς ἀναγνώστη μπορεῖ μονάχη της νὰ συνάξῃ πλοῦσια καὶ θαυμαστὰ σχόλια ; Ἡ θεία Ἀντιγόνη λέει στὴν ἀδελφή της τὴν Ἰσμήνη : «Εἶναι καιρὸς τώρα ποῦ πεθαμένη ζῶ καὶ πεθαμένους μόνο δύναμαι νὰ δουλέψω » Εἶναι ἀνόητη - λέει γιὰ τὸν ἑαυτὸ του ὁ Κρέων. «Βασιλιά μου, τοῦ ἀποκρίνεται ἡ Ἰσμήνη ποτὲ τὸ λογικὸ ποῦ μᾶς ἔδωσε ἡ φύση δὲν μπορεῖ νὰ βαστάξῃ σὲ τόση δυστυχία » Εὐχαριστιέται νὰ βρίσκῃ κανεὶς στὴ γλώσσα ποῦ ἀπ' ὅλες τὴν προτιμοῦσε ἡ Αὐτοκράτορισα Ἐλισάβετ τὰ λόγια ποῦ λιγώτερο θὰ σπαράξουν τὴν ἀνοιγμένη της πληγὴ.

Ἀπ' τὸ σημεῖο ποῦ τὴν ἀντικρύζομ' ἐμεῖς, πρέπει νὰ εὐλογήσωμε τὴν ὁδὴν τῆς Ἐλισάβετ τῆς Βαυαρίας. Νέα ἡ Αὐτοκράτορισα εἶχε θαμπώσει μὲ τὰ κάλλη της τοὺς λαοὺς της καὶ ὅλη τὴ μεγάλη κοινωνία τῆς Εὐρώπης· μὰ ὅσο κι' ἂν ἔμοιαζε μὲ βασίλισσας παραμυθιοῦ ἢ πρῶτη της ὁμορφιά, γιὰ μᾶς στέκει ψηλότερα ἢ στερνὴ τῆς ὠραιότητος, αὐτὴ ποῦ τῆς χάρισαν οἱ πληγῆς τῆς ζωῆς. Ἐμοιασεν ἔτσι μὲ τὴν Αὐτοκράτορισα Εὐγενία. Καὶ ποῖός θὰ μπορέσῃ νὰ ρηθῇ τὰ θέληττα, ποῦ

τὰ αἵματωμένα δάκρυα καὶ τῆς ζωῆς τὰ σημάδια ἐνώσανε μὲ μιᾶς θεᾶς κάλλη ; Στὴν ἀπόγονο αὐτῆ τῶν Βιτελσμπαχων τὰ ἐξωτερικὰ περιστατικὰ βοηθοῦν τὶς ἐσωτερικὲς ροπές. Κι' ὁ θάνατος ἔρχεται νὰ δώσῃ ἕνα ὑπέροχο γόητρο στὴν ψυχὴν αὐτῆ, ποῦ τάλύλητα χτυπήματα τῆς Εἰμαρμένης τὴν εἶχαν περιτεχνα δουλέψει σὰν ἕνα σπάνιο κ' εὐγενικὸ ὑλικό

Ὁ Χρηστομάνος δὲ μᾶς λέει τὴν ἱστορία τῶν βασάνων τῆς Αὐτοκράτορισας Ἐλισάβετ. Χωρὶς ἄλλο θὰ ἦτον πολὺ περιέργο νὰ μελετήσῃ κανεὶς ὅλα τὰδυσώπητα στάδια ποῦ πέρασε ἡ ὁμορφιά της καὶ τὸ ἀργοδουλετο μαράζι ποῦ τὴν ὀδηγοῦσε ζωντανὴ στὶς μοναξίες καὶ ποῦ νεκρὴ τώρα τὴν ξεχωρίζει ἀπὸ τῶν σκιῶν τὸ χυδαῖο κοπάδι. Θὲ ἦτον ἐπιθυμητὴ μιὰ τέτοια ψυχολογικὴ βιογραφία, παρὸ μοια μ' ἐκείνην ποῦ ἀφιέρωσε ὁ Ζὰκ Μπαμβίλ στὸ Λουδοβίκο Β' τῆς Βαυαρίας. Ἐμεῖς ὡς τόσο θὰ πάρωμε τὴν Αὐτοκράτορισα ὅπως τὴ βρίσκουμε στὸ ποιητικὸ τοῦτο Ἡμερολόγιο : γητεῦτρα τῆς φαντασίας μας, ἀφθαστο τῶν Ὀνειρώων καὶ τῆς Ὁραϊότητος καταφύγιο !

Πρέπει πρῶτα νὰ μάθωμε ἀπὸ ποιὸν μᾶς ἔρχεται ἡ πολύτιμη αὐτὴ ἀποκάλυψις. Ἄς δοῦμε τί ἀξίζει τὸ ὄργανο ποῦ μᾶς δίνει αὐτὸ τὸ ἐξαιρετικὸ θέαμα, ὁ Κωνσταντῖνος Χρηστομάνος.

Ἦτον ἕνας νέος Ἀθηναῖος φοιτητῆς ποῦ μελετοῦσε ὅλη τὴν ἡμέρα ἴσα μ' ἀργὰ τὸ ἀπόβραδο σὲ μιὰ μελαγχολικὴ πολυκατοικία κάποιον προαστείου τῆς Βιέννας. Μονάχα, ἐκεῖ ποῦ ξεφύλλιζε λατινικὰ κείμενα διὰ τὴν διδακτορικὴν του διατριβὴν ὀνειρευότανε καὶ κάποτε κι' ἀναστεύαζε. Ὄταν ἔπεφτε τὸ βράδυ, ἕνα κοτσῦφι ἔρχοταν κι' ἀκουμποῦσε στὴν ἀντικρυνή στέγη καὶ τραγουδοῦσε, τραγουδοῦσε, ὡς ποῦ τὸ σκοτάδι ἔσβηνε τὸ μικροῦλι του τὸ σχῆμα καὶ τὴ γλυκόλαλη φωνοῦλα του. Καὶ νὰ ποῦ μιὰ φορὰ τῆς κατέβηκε τῆς Αὐτοκράτορισας νὰ μάθῃ τὰ ἑλληνικὰ καὶ θέλησεν ἕνα νέον Ἕλληνα νὰ τὴν ἀκολουθῇ στοὺς περιπάτους της. Τῆς εἶπαν τότε γιὰ τὸ φοιτητῆ. Κ' Ἐκείνη ἔστειλε ἀμέσως μιὰ χρυσὴ καρότσα καὶ τὸν πήρε στὸ παλάτι της.

Τὰ προτερήματα καὶ τὶς ἀδυναμίες ἐκείνου ποῦ θὰ γίνῃ τώρα ὀδηγός μας, θὰ ἀναγνωρίσετε διαβάζοντας τὴν πρῶτη σελίδα τοῦ βιβλίου του, γοητευτικὴν ἀπὸ νεότητα καὶ δίψα γιὰ κάθε τι πολῦτιμο, αἰσθητικὸ καὶ σπάνιο, μιὰ σελίδα ποῦ μέσα της ἀναγνωρίζομε ἕνα μακρινὸν ἀδελφὸ, ποτισμέιον ἀπὸ ἀνατολισμὸ τοῦ δικοῦ μας τοῦ Ἰουλιανοῦ Σορέλ. . . . Μὰ τί μιλῶ γιὰ τὸν Ἰουλιανὸ Σορέλ ! Νομίζω πὼς

διακρίνω τώρα τὴ νέα Ἐσθῆρ ὅταν λιγοθυμῆ μπροστὰ στὸν Ἄσσοῦηρο· νομίζω πὼς ἀκούω τὸ στίχο τοῦ Ῥακία, νὰ ἐμφυχώνῃ τὸ παιδί αὐτό :

Ἐσθῆρ τί τάχα σκιάζεσαι ; Δὲν εἶμ' ὁ ἀδελφός σου ;

Ὁ Χρηστομάνος ἴσα μὲ τὴν ὥρα τοῦ θανάτου του, θὰ πιστεύῃ στὴν ποιητικὴ αὐτὴ ἀδελφοσύνη. Θὰ ἦτονε λυπηρὸ, ἂν μιὰ τέτοια πεποίθησις τὸν ἔκαμε νὰ παραλλάξῃ στὸ ἡμερολόγιό του τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ λόγια τῆς Αὐτοκράτορισας. Ἐγὼ νομίζω πὼς μέσα στὴν τεχιοτροπία τοῦ νέου ποιητῆ ξαναβρίσκουμε τὰ ἴδια τὰ κινήματα τῆς Ἐλισάβετ τῆς Βαυαρίας. Καὶ ἴσα ἴσα μπαίνομε βαθιὰ κ' ἐμεῖς μέσα στὴν εὐγενικὴν αὐτὴν οἰκειότητα, ἀκολουθώντας τὸν ὀδηγὸν αὐτὸν, τὸν παράφορα εὐαίσθητο, ποῦ ἀπὸ γενετῆς του κατέχει τὸ γούστο γιὰ τὶς πῖο σπάνιες αἰσθητικὲς φαντασίες.

Εἶναι κρίμα ποῦ ἡ δευτέρη Αὐτοκρατορία δὲν ἐπιφόρτισε τὸ Θεόφιλο Γκοτιέ νὰ διατρέξῃ τὸν κόσμον γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ τὴν εἰκονισμείη του ἀπογραφῆ. Ὁ Θεὸς νᾶχε δώσει νὰ μ' ἔβαζε κ' ἐμένα ἢ τυχὴ κοντὰ στὸ Βοναπάρτη, ἀπ' τὴ Βριέννα ὡς τὴν Ἀγία Ἐλένη, γιὰ νὰνιστορήσω τὶς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, τὰ μεθύσια τοῦ θριάμβου καὶ τὶς τελικὲς τραγωδίες. Εὐτυχία μας ἦτονε νὰ τὸ φέρουν ἔτσι τὰ περιστατικὰ κι' ὁ Χρηστομάνος, μιὰ νευρικὴ ἰδιοσυγκρασία ποῦ τὴ μεθαίει ἡ πολυτέλεια, τὸ μυστήριον κ' ἡ ὁμορφιά, νὰ συνάξῃ στὴ Χόφμπουργκ, στὰ δεκαετηνία του χροῖα, τόσα χρώματα, ἀρώματα, γλύκες, μιὰν ἀλάκκη φλογερὴ ἀνατολικὴ ποίηση, διακοσμητικὴ καὶ λυρικὴ. . .

Στὴν τέχνη ποτὲ δὲν πρέπει νὰ φοβᾶται κανεὶς μήπως δυναμώσῃ ὑπερβολικὰ ἕνα χαρακτηρισμὸν. Στὴν προσωπογραφία αὐτῆ τῆς Ἐλισάβετ τῆς Βαυαρίας ποῦ μᾶς χαρίζει ὁ Χρηστομάνος ὑπάρχει κάτι τι παράδοξο ποῦ θυμίζει τὸν Βελάσκας, τὸν Δελακρουά, τὸν Μανέ. Μὰ γιατί νὰναφέρω τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ζωγράφους ; Κάθε καλλιτέχνης σὲ κάθε του δημιουργία βάζει φυσικὰ κάτι αἰνιγματικὸ, μιὰ νότα παράξενη ἢ σκληρὴ, ποῦ φαίνεται ἄγνωστη στὴ φύση μὰ ποῦ μᾶς δίνει μιὰ βαθειὰ συγκίνηση καὶ, μ' ἕναν τρόπο παντοδύναμο, ἀνοίγει στὴν ψυχὴ μας πλατύτατους δρόμους. Ἄν ἔπαιρνα τὴ ζωὴ τῆς Ἐλισάβετ τῆς Βαυαρίας γιὰ **δοκουμέντο** γι' ἀφετηρία σὲ μιὰν καλλιτεχνικὴ ἐμπνευση, θάρπαξα μὲ προθυμία, γιὰ νὰ τὸ κάμω προζύμι τῆς ἐργασίας μου, τὸ θέαμα τῆς στιγμῆς ποῦ ἡ αὐτοκράτορισα αὐτὴ χάρισε στὸ νέον Χρηστομάνο κάποια μέρα, ποῦ

τὸν εἶχε καλέσει στὸ Σενμπρὺν. Εἶδεν ἐκεῖ σχοινιά καὶ γυμναστικά ὄργανα κρεμασμέν' ἀπ' τὴ θύρα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ σαλονιοῦ: ἡ Μεγαλειότης Της γυμνοζότανε τὴ στιγμή ἐκείνη στοὺς κρίκους. Φοροῦσεν ἓνα φόρεμα μαῦρο μεταξωτὸ μὲ μακρεῖαν οὐρά, στολισμένο στὰ κράσπεδα μὲ θαυμάσια φτερά στρουθοκαμήλου. Μαῦρξ κι αὐτά. Ὁ νέος ποτέ του δὲν εἶχε ἰδῆ τὴν Αὐτοκρατορίσσα στολισμένη μὲ τόση ἐπισημότητα: «Κρεμασμένη ἀπ' τὰ σχοινιά ἔκανε μιὰ φανταστικὴν ἐντύπωση, σὰν ἓνα πλάσμα ἀνάμεσα πουλιοῦ κ' ἐρπετοῦ. Γιὰ νὰ κουμπήσῃ τὰ πόδια της στὸ πάτωμα, ἔπρεπε νὰ πηδήσῃ ἓνα σχοινὶ τευτωμένο χαμηλά: Τὸ σχοινὶ αὐτό, μοῦ εἶπε, τόχω ἐδῶ γιὰ νὰ μὴν ξεμάθω τὸ πῆγμα. Ὁ πατέρας μου ἦτον ἓνας μέγας κυνηγὸς «ἐνώπιον τοῦ Κυρίου» καὶ ἤθελε νὰ μᾶς μάθῃ νὰ πηδοῦμε σὰν τὰ ζαρκάδια.» Καὶ ὕστερα τὸν παρεκάλεσε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ διάβασμα τῆς Ὁδύσειας

Μέσα στὸ τραγούδι τοῦ εὐγενόπου, τοῦ ἐρωτευμένου μ' ἓν ἄστρο, ἀρχίζει κανεὶς νὰ μαντεύῃ τὸ μοναδικὸ ρυθμὸ τῆς Ἐλισάβετ τῆς Βαυαρίας.

Γιὰ νὰ δώσω τὴν αἴσθησιν τοῦ ἀτομικοῦ ἀέρα ὁλονῶν αὐτῶν τῶν κρίσεων καὶ γιὰ νὰ μὴν ὑποπτευθῆ κανεὶς πὼς ἀρπάζω ἔτσι τὴν προσωπογραφία της μέσα στ' ὄνειρό μου, πρέπει ἡ ὁμοιότης της νὰ σχηματισθῆ μπροστὰ στὰ μάτια ἑνὸς ὑπομονετικῶ ἀναγνώστη Σταλαγματιὰ σταλαγματιὰ, σὰ μυρουδικό, ἄς ἀφήσωμε νὰ χυθῆ γύρω μας, ἔτσι ὅπως τύχη, ἡ αὐτοκρατορική αὐτὴ εὐαισθησία. Ποιὸς τάχα θὰ λυπηθῆ τὸν καιρὸ του πού θὰ χαρίσῃ; * Θυμοῦμαι ὅτι ἡ Αὐτοκράτειρα Εὐγενία βιασμένη νὰ δώσῃ μιὰν ἀκρόαση, ἔλεγε μιὰ μέρα στοὺς αὐλικούς της: «Ναί. Τὸ ξέρω. Ἐρχονται νὰ μὲ δοῦνε σὰν πέμπτη πράξι μιᾶς τραγωδίας.» Δὲ βρίσκονται ἄνθρωποι τόσο ὑπερβολικὰ φρόνιμοι, ὥστε νὰ ρηθῶνε νὰ ὑψώσουν τὴν καρδιά τους, ἀποστρέφοντας τὸ πρόσωπο ἀπ' τὴ τραγικὴ μορφή. Θέλει ὁ καθένας νὰ πλατύνῃ τὴ ζωὴ του. Καὶ θέλοντας νὰ νοιώσωμε βαθιὰ ὡς τὴ ρίζα τοὺς λογισμοὺς τῆς Αὐτοκρατορίσσας Ἐλισάβετ, πλουτίζομε τὸν ἑαυτό μας βέβαια μὲ μιὰν πανώρια, σπανιώτατη καὶ πολὺ δραματικὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς.

Σὲ ποῖο λοιπὸν μέρος θὰ μπορούσε νὰ ἱκανοποιήσῃ τοὺς ἐσωτερικούς της πόθους ἡ αὐτοκρατορίσσα αὐτή, ἡ περιφρονήτρα καὶ κορσεμένη;

* Ἐδῶ, ὅπως καὶ σ' ἄλλα μέρη, ὁ Μπαρρὲς ἀντιγράφει ὀλόκληρες σελίδες ἀπ' τὸ βιβλίον τοῦ Χρηστομάνου.

Ἡ ἀδιάκοπη μετατόπισίς της δὲν εἶχε καθόλου τὴν ὁμορφὴν καὶ λογικὴ κανονικότητα τῶν μεταναστεύσεων ἑνὸς ἀποδημητικοῦ πουλιοῦ: ἦτονε μᾶλλον τὸ στριφογύρισμα ἑνὸς χαμένου πνεύματος πού χτυπάει τὰ φτερά του στὸν ἀέρα, πού δὲ βρίσκει πιά φωλιὰ καὶ πού καμμιὰ δὲν τὸ κυβερνάει πειθαρχία. Αἰσθάνεται κανεὶς τὴν ἀνάγκη νὰ ἀνακαλύψῃ τὸ σημεῖο τῆς γῆς ὅπου ἡ ταξιδεύτρα, ἡ γυναῖκ' αὐτὴ «μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς», — γιὰτί, ἴσα ἴσα γιὰ τὴ μυστικὴ ἔκφραση πού πῆρε, δὲν ἦτον καθόλου ἀπ' τὸν αἰῶνα μας — εὐχαρίστησε τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ὄνειρο. Κανεὶς δὲ βρίσκεται, πού νὰ μὴν ἔχῃ ἐπισκεφθῆ ἢ τουλάχιστο νὰ μὴ γνωρίζῃ ἀπὸ ἐνθουσιαστικὴς περιγραφῆς τὸ παλάτι τῆς Κέρκυρας, τὸ ἄσπρο παλάτι τοῦ Ἀχιλλέως, τὸ «Ἀχιλλεῖον», χτισμένο ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορίσσα πάνω ἀπ' τὸ λιμανάκι τῆς Μπενίτσας. Ὁ Χρηστομάνος τὴ συνόδευσε ἐκεῖ κάτω. Τί τύχη πού μπορεῖ κανεὶς νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ τί συγκινοῦσε τὴν Ἐλισάβετ τῆς Βαυαρίας στὸ «Ἐλδorado» της!

Ἡ τόλμη κ' ἡ πικρὴ εἰρωνεία, ὁ τόνος ὁ σκεπτικιστικὸς καὶ μοιρολατρικὸς, ἡ ἀκατανίκητη ἀπογοήτευσις γιὰ κάθε πρᾶγμα, ἡ ἀδιάκοπη παρουσία τοῦ ἰδαικοῦ καὶ τοῦ θανάτου κ' αὐτὰ ἀκόμα τὰ αἰσθητικὰ παιγνίδια μιᾶς μελαγχολίας πού ζητᾶει τὴν ἀπολύτρωσί της μὲ κάνουε νὰ παίρνω τὴν ὑπαρξὴ τῆς Ἐλισάβετ τῆς Αὐστριακῆς σὰ μηδενιστικὸ ποίημα μὲ τὸ δυνατώτερο ἄρωμα πούχομε ἀναπνεύσει ποτέ στὰ κλίματά μας. Θᾶλεγε κανεὶς πὼς οἱ ἀνατολικὲς πνοὲς ἐρεθίσανε στὴ δούκισσαν αὐτὴ τῆς Βαυαρίας τὸ ρομαντικὸ βάθος τῆς ψυχῆς της: τὴν κάθε δύναμιν τοῦ ὄνειρου της τὴ σκλαβώνει σὲ κάποιες καντέντσες, πού τὶς βρίσκω μονάχα στοὺς ἀσύγκριτους ἐκείνους σουφῆδες τῆς Περσίας πού γύριζαν τὸν κόσμον ἀγκαλιασμένοι μὲ τὸ θάνατο. Κι' ὁ κόρος αὐτός, πού δὲν ἐμποδίζει καμμιὰν ἀνατριχίλα, ἀνακαλεῖ στὴ φαντασία μου κάποιους μυστικούς ὄνειροπόλους τῶν ἀσιατικῶν θρόνων.

Ἐννοεῖται πὼς δὲν ἔχω τὴν ἀξίωσιν μ' αὐτοὺς τοὺς παραλληλισμοὺς ἰὰ δώσω καμμιὰν ἐξήγησιν μὰ ὅπως ἓνας ἠχος μουσικὸς μᾶς μεταφέρει κάποτε σ' ἓνα τοπίο, ἔτσι κ' ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς σιωπῆς, τοῦ μοιραίου καὶ τῆς παράξενης ὁμορφιάς πού κυματίζει γύρω ἀπ' τὴν Αὐτοκρατορίσσα ἀνακαλεῖ στὸ πνεῦμα μου τὶς διδασκαλίαις ἐκείνης τῶν καλιφῶν, ὅπου ἡ φιλοσοφία τοῦ τίποτα, μὲ κάποιαν ἐπιτήδευση, ξετυλίγει τὰξιώματά της ἀνάμεσα στὰ δράματα πού τὰ ἐπικυρώνουν.

Μὰ γιατί τάχα νὰ ζητᾶν ἀκόμα τὴν ἐξή-

γησι ὅλων αὐτῶν τῶν ἀσύγκριτων ἀγωνιῶν; Τοὺς μονοτόνους αὐτοὺς ψαλμούς, ἐκείνοι πού τοὺς ὀνομάζομε εὐτυχισμένους τοῦ κόσμου τοῦτου τοὺς εἶπαν καὶ τοὺς ξαναεἶπαν πολλές φορές ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Σολομῶντος. Ἐτσι ἀκόμα κ' ἔξω ἀπ' τὴν ἀτμοσφαῖρα τῶν Αὐλῶν, ἔχομε ἀκούσει ἀνάλογους λογισμοὺς. Ἡ κατάστασις αὐτῆ τῆς εὐερέθιστης ἀδυναμίας, οἱ ἀνάιτιες αὐτὲς ἀγωνίες, οἱ ἀδριστες ἀνησυχίες, οἱ μαῦρες λυκαυθροπῖαι εἶν' ἓνα ξέχυμα ἰδιαίτερο τῶν ἀνωτέρων φύσεων. Μὲ μιὰν κανονικότητα ἀπελπιστικὴ γιὰ κάθε ἄνθρωπον πού θὰ τολμοῦσε νὰ συλλογισθῆ τὴν τρομακτικὴν ἀδυναμία, ἀκολουθοῦσε βῆμα μὲ βῆμα τοὺς προγενεστέρους μας. Ὅλοι οἱ μεγάλοι ποιηταὶ Βασιανίσθησαν, ὅπως ἡ Ἐλισάβετ ἡ Αὐστριακὴ, ἀπ' τὴν πεζότητα τοῦ αἰῶνος μας: αἰσθάνθησαν πὼς κάποια ἐπιθυμία τοὺς ἔσπρωχνε νὰ ὑψωθοῦν πρὸς ἓνα ψηλότερον ἰδαικὸ ἐνωϊσαν πὼς κάτι τι τοὺς ἀπομάκρυνε ἀπ' τὶς κλειστὲς καὶ περιορισμέναις διάνοιαις, τὶς εὐχαριστημέναις ἀπ' τὸν κόσμον καὶ ἀπ' τὴν τύχην τους. Καὶ τοῦτο, γιὰτί, χωρὶς σκοπὸν καὶ χωρὶς χαλιῶν, ὑπόφεραν ἀπὸ ἔλλειψιν πειθαρχίας. Ἀπὸ μιὰ τέτοια κατάσταση βγαίνουν οἱ μεγάλες καλλιτεχνικὲς καὶ θρησκευτικὲς μοναδικότητες πού εἶναι τιμὴ τῆς ἀνθρωπότητος! Τί ἔχει νὰ κάνῃ τὸ πάθος τῶν δογμάτων; Ἡ ὁρμὴ δημιουργεῖ τὴν ἠθική. Ἐκεῖνο πού λέει ὁ Πασκάλ «νὰ ζῆ κανεὶς γιὰ τὴν αἰωνιότητα», εἶναι τὸ ἴδιον πού λέει ἐμεῖς «νὰ παρατηροῦμε τὸν ἑαυτό μας, νὰ καταλαβαίνωμαι τὸ τιποτένιο τῆς ζωῆς.» Μὰ ὁ κόρος αὐτός, πού ἀπαιτεῖ σὲ κάθε στιγμή τὰ καρκεῖματά του θανάτου, δὲν κάνει ποτέ τόσην ἐντύπωση. Ὅσο σὰν ἔρχεται ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ἀποθεωμένη ἀπ' τὴν ὁμορφιά της, ἀπ' τὸ διάδημά της, ἀπ' τὴν δυστυχία της πού τὴν περιφρονοῦσε μ' ἓναν ἀδιάκοπον συλλογισμόν κ' ἀπ' τὴν δολοφονία της ἀκόμα πού δὲν μπόρεσε οὐτ' αὐτὴ νὰ τὴ συγκινήσῃ, γιὰτί ἀπὸ καιρὸ εἶχε προεξοφλήσει τὸ θάνατον.

Τὴ στιγμή πού εἶα κτῆνος, σταλμένο ἀπ' τὴν Εἰμαρμένη πού ἐφορεῖ τὶς ἀρχαῖαις τραγωδίαις, χτύπησε τὴν Αὐτοκρατορίσσα στὴν προκυμαία τῆς λίμνης, κοντὰ στὸ ξενοδοχεῖο τῆς «Ὁμορφῆς ἀκρογιαλιάς» (Beau Rivage)!, δίχως ἄλλο ἐκείνη ἀνῆκε σ' ὅ τι ὁ χυδαῖος ὀνομάζει ζωὴν, ἀφοῦ ἀντιδρούσε ἀκόμα — χωρὶς ὅμως νάχη πιά σκοπὸν ἢ θέλησιν ἢ τίποτ' ἄλλο δικό της, καὶ ἦτον, κατὰ τὸ φιλόσοφον, μιὰ ξένη στὴ ζωὴ καὶ ἀληθινὰ πεθαμένη.

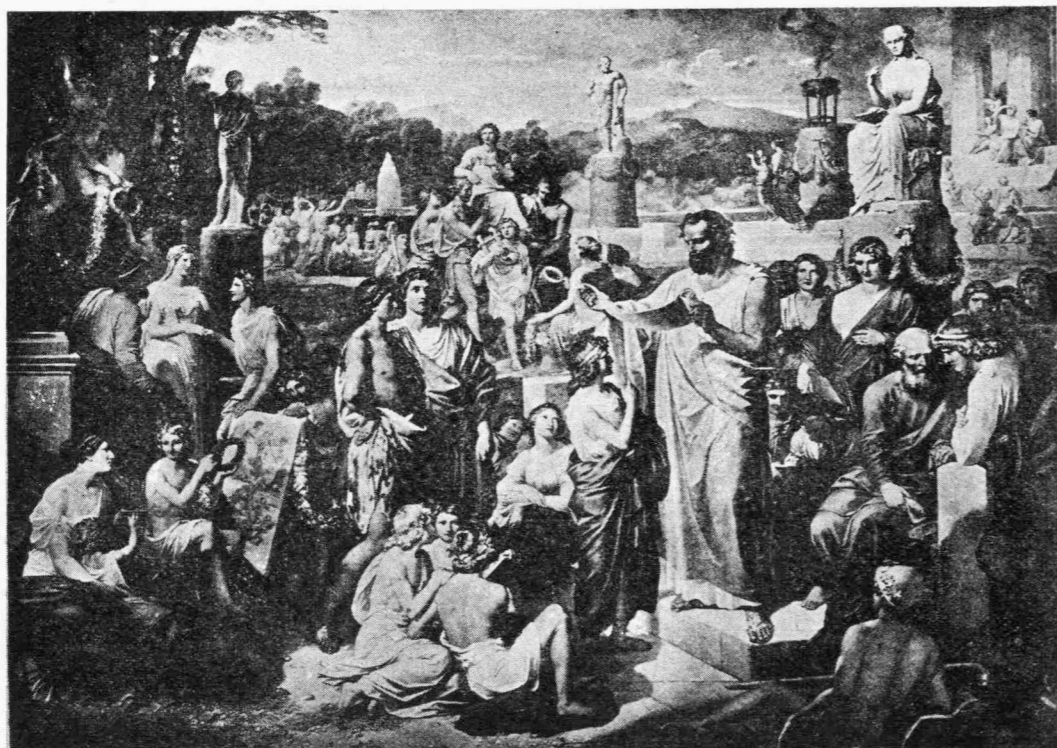
Ὁ Ρεμὺ δὲ Γκουρμὸν ἔγραψε μιὰ φράση, πού ἀξίζει νὰ τὴ φυλάξῃ κανεὶς: «Ὁ ἄνθρωπος πού δολοφόνησε τὴν αὐτοκρατορίσσα τῆς

Αὐστρίας ὑπάκουσε ἴσως σ' ἓνα ἐνστικτὸ ἀνώτερον ἀπ' τὴ διάνοιά του: νομίζοντας πὼς σκοτώνει τὴ δύναμιν, μαχαίρωσε τὴν περιφρονήσιν.» Χωρὶς ἄλλο κ' ἀκόμα ἴσως περισσότερον ἀπὸ περιφρονήτρα ἦτονε μιὰ φευγάτη. Jam transit. Ὁ ἡλίθιος Λουτσένης σκότωσε μιὰ πεθαμένη!

Ὁ Κωνταντῖνος Χρηστομάνος εἶχε τάχα τὸ δικαίωμα ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ θεληματικὸ αὐτὸ in pace τὴν ὑπαρξὴ πού ὀδηγεῖ τώρα μέσα στὴν πολτεῖα τῶν ποιητῶν; Νέος, μὲ τὴν ψυχὴ φλογότερη ἀπ' ὄνειρα καὶ γεννημένος γιὰ νὰ τὰ ντύνῃ μὲ τὴν πορφύρα τοῦ λόγου, δὲν μπόρεσε κοντὰ στὴν τόσο ποιητικὴ Αὐτοκρατορίσσα νὰ κλείσῃ νὰ μάτια του καὶ νὰ κόψῃ τὴν γλώσσα του. Ἄνιστορεῖ τὸ καθετὶ πού εἶδε — κ' ἀλήθεια σὲ τί θαυμάσιους ρυθμοὺς ψέλνει τὰ μάγια πού αἰσθάνθηκε ἡ ψυχὴ του! Ἄναμμένος ἀπὸ ἓνα τέτοιο πλησίασμα, ἂν ἄρπαξεν ἓνα κομμάτι ἀπ' τὸ λοκαῦτωμα πού ζητοῦσε νὰ καῖ καὶ νὰ γίνῃ στάχτη, — ἐμεῖς πρέπει ἰὰ τοῦ καταλογίσωμε τὴ συναρπαγὴν, ὅχι τὴν ἀρπαγὴν. Δὲν μπόρεσε νὰ πετάξῃ στὴ θάλασσα τὸ χρυσὸ ποτήρι, πού μιὰ τυχαία περίστασις τὸν ἔκαμε νὰ σώσῃ ἀπ' τὴν ἀβυσσο τῆς λήθης. Δὲν εἶδα ὅμως πούθεν νὰ κατηγορήσῃ τοὺς φίλους τοῦ Βιργιλίου, γιὰτί δὲ θελήσανε νὰ καταστρέψουν τὴν Διειδάδα ὅπως στὴν κλίνη τοῦ θανάτου του εἶχε παραγγεῖλει ὀποιοῦτός.

Ἄλλοιμοιο! Ὅσο ζῆ στὸ βαθὺν ἄμμο τῆς ἀβύσσου τὸ ποτήρι τοῦ βασιλέα τῆς Θούλης. ἐρεθίζει μέσα μας τὴν αἴσθησιν τοῦ μυστηρίου καὶ μᾶς παρασέρνει σὲ κάθε τόλμη: μὰ τί θᾶξιζε τάχα τὸ ποτήρι αὐτό, ἂν τὸ φέρναμε γύρω στὰ χέρια τῶν συμποτῶν τῆς ἀγορᾶς, πού εἶναι πιά μεθυσμένοι ἀπὸ τὰ πρόστυχα ποιά; Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μὴ γίῃ ποτέ κ' ἡ αὐτοκρατορίσσα αὐτὴ τῆς μοναξιάς φιλολογικὸν θέμα καί, καθὼς λέει, μιὰ μορφή αἰσθητικὴ!

Ἄν θέλωμε νὰ κρατήσωμε γύρω στὴν Αὐτοκρατορίσσα τὸ μοναξιά πού ἀγαποῦσε καὶ πού μᾶς τὴν ἀποζητᾶει ἡ ἀτμοσφαῖρα τῆς ὁμορφιάς της, ἄς τῆς χαρίσωμε καλύτερα ὅλες τὶς κατηγορίες πού ἔχουν οἱ δυνατὲς ψυχὲς γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού παραγνωρίζοντας τάχα τὸ νόημα τῆς ζωῆς, ἀμελοῦνε νὰ γίνουν ὠφέλιμοι στὸν κόσμον καὶ χάνονται στάλυτα καὶ γι' αὐτὸ ἴσα-ἴσα παιδικίσια προβλήματα τοῦ ρεμβασμοῦ. Μήπως δὲν ἔχομε στὴ διάθεσίν μας ἓνα ἀξιωματικὸν ἀξίωμα πού ὁ Αὐγουστος Κόντ τὸ εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὴν Κα Κλοτίλδη δὲ Βω; «Εἶνε ἀνάξιο γιὰ τὶς γενναῖαι καρδιὰς νὰ σκορπίζουε γύρω τους τὴν ἀνησυχία πού τὶς βασανίζει»...

Ο ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΔΙΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΤΑ ΤΑΞΕΙΔΙΑ ΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑΝ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

(Ἡ Ἀσπασία καὶ αἱ μαθήτριά της)

Κλειώ. Δέκα ἡμέρας, χωρὶς μίαν ὀμιλίαν, χωρὶς μίαν συζήτησιν, χωρὶς μίαν συγκέντρωσιν μας, διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ ανταλλάξωμεν τὰς ιδέας μας περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ σοφοῦ ξένου, τὸν ὅποιον ἡ Ἀσπασία ὑπεδέχθη μὲ τιμὰς βασιλικὰς.

Ἡρώ. Νομίζω ὅτι ἡμεῖς δὲν θὰ εἶχαμεν νὰ εἴπωμεν μεγάλα πράγματα διὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Ὅταν ὁ Ἡρόδοτος μὲ τὴν μαγικὴν γλῶσσαν του διηγῆται, περιγράφει, ζωγραφίζει, ἡμεῖς πρέπει νὰ ἀκούωμεν, νὰ θαυμάζωμεν καὶ νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες, διότι εἶχαμεν τὴν μεγάλην τύχην νὰ τὸν ἀκούσωμεν.

Μελπομένη. Ἀλλὰ μήπως καὶ διὰ νὰ ἐκφράσωμεν τὴν χαρὰν καὶ τὸν θαυμασμόν μας δὲν θὰ μᾶς ἦτο εὐχάριστον νὰ εὐρεθῶμεν ἕλαι μαζὴ καὶ νὰ ἀκούσωμεν ἰδίᾳ τὰς κρίσεις τῆς Ἀσπασίας διὰ τὸν Ἡρόδοτον.

Κλειώ. Ἡ Ἀσπασία εἶναι μαγευμένη καὶ πολὺ εὐτυχὴς, διότι ὁ Ἡρόδοτος εἰς τὸ ἔργον του ἀποθεώνει τὸν Περικλέα.

Μελπομένη. Δὲν εἶναι μόνον δι' αὐτὸ εὐτυχὴς.

τῆς ἀρέσει νὰ τὸν ἀκούη νὰ διηγῆται τὰ ταξείδια του, νὰ ὀμιλῇ διὰ τοὺς μακρυνούς λαοὺς τῆς Περσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Κυρηναικῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς πλησιεστέτους, τοὺς ἀδελφικούς μας τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος.

Κλειώ. Εἰξεύρετε ὅτι ἔχη γράψει ἕλα αὐτὰ τὰ ταξείδια του καὶ ὅτι ὅταν εἶχεν ἔλθει πρὸ ἕξ ἐτῶν εἰς τὰς Ἀθήνας εἶχεν ἀναγνώσει μερικὰ ἀποσπάσματα εἰς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὅποιοι ἔδειξαν ἀπεριόριστον ἐνθουσιασμόν δι' αὐτό.

Μελπομένη. Καὶ τοῦ ἔδειξαν πρακτικώτατα τὸν ἐνθουσιασμόν των, διότι κατὰ τὴν πρότασιν τοῦ Ἀνύτου τοῦ προσέφεραν ὡς βραβεῖον διὰ τὴν ἐργασίαν του δέκα τάλαντα. Τώρα ὁ Σοφοκλῆς ἐτοιμάζει εἰς τιμὴν του θαυμάσιον ποίημα, τὸ ὅποιον θὰ ἀπαγγεῖλη εἰς τὴν προσεχῆ ἑορτὴν τοῦ διοργανῶνεται εἰς τιμὴν του.

Ἡρώ. Εἶναι καὶ ὁ Ἡρόδοτος ἀπὸ τὴν Ἰωνίαν τὴν πατρίδα τῶσων μεγάλων ἀνδρῶν;

Μελπομένη. Ὁχι· εἶναι ἀπὸ τὴν Ἀλικαρνασσόν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμωσ ὁ Ἰωνικὸς πολιτισμὸς ἔχει βαθυτάτας ρίζας. Δὲν εἶδατε ὅτι

Ἡ Δ^ς ΦΙΦΗ ΤΣΙΔΛΕΡ

ὀμιλεῖ ἐντελῶς Ἰωνικὴν διάλεκτον καὶ ἔχει τὴν ξεχωριστὴν ἀρχοντιαν ποῦ ἔχουν οἱ πλούσιοι ἀρχόντες τῆς Ἰωνίας;

Ἡρώ. Καὶ γὰρ τὰ βιβλία του τιτλοφορεῖ μὲ τὰ ὀνόματα τῶν μουσῶν, ἀφοῦ δὲν εἶναι ποιήματα;

Μελπομένη. Ἡ ποίησις εὐρίσκειται καὶ εἰς τὸν πεζὸν λόγον τοῦ Ἡροδότου, ὅπως καὶ εἰς τὸν ἔμμετρον τῶν εἰδικῶν ποιητῶν. Ἐπειτα δὲν εἶναι ὁ Ἡρόδοτος ποῦ ὠνόμασε τὰ βιβλία τῆς ἱστορίας του μὲ τὰ ποιητικὰ αὐτὰ ὀνόματα. Ὅταν ἀνέγνωσε μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ εἰς τὰς συναθροίσεις τῆς Ὀλυμπίας μετὰ τοὺς ἀγωνῶν τὸσον ἐνθουσιάσθη τὸ ἀκροατήριόν του, ὥστε εἰς τιμὴν του ἐψήφισεν ὅπως τὰ ἐννέα βιβλία λάβωσιν ὡς τίτλους τὰ ὀνόματα τῶν μουσῶν.

Κλειώ. Βιβλία τῶν Μουσῶν καὶ ἐπειδὴ αἱ μουσαι εἶναι ἐννέα διηρέθη καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἡροδότου εἰς ἐννέα μέρη. Δὲν ἦτο ὅμως τὸσον ἐγώιστης καὶ φιλόδοξος, ὥστε πεζογράφος αὐτὸς νὰ οἰκαιοποιηθῇ ὀλόκληρον τὸν Ἑλικῶνα.

Εἶναι ἡ ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων, οἱ ἀντιπρόσωποι ὅλου τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποῦ ἀπέδωκαν τιμὴν αὐτῇ εἰς τὸν διάσημον συγγραφέα. Εἶναι μία ἐπίσημος ἐκδήλωσις καὶ ἀναγνώρισις ὑπὲρ τοῦ πεζοῦ λόγου, ὁ ὁποῖος ὅταν γράφεται ἀπὸ συγγραφέα τῆς περιωπῆς τοῦ Ἡροδότου ἡμπορεῖ νὰ ὑπερβῇ καὶ τὴν ὠραιότεραν ποίησιν.

Ἡρώ. Ἡμπορεῖ νὰ εἶναι ὠραιὸν καὶ μεγάλο τὸ ἔργον τοῦ Ἡροδότου, ἀλλὰ βέβαια εἶναι ὑπερβολὴ τῶν κριτῶν νὰ μὴ ἀφήσουν οὔτε μίαν καὶ μόνον μουσαν ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ποίησιν.

Μοργιώ. Ὡστε ὁ Ἡρόδοτος ἀνέγνωσε εἰς τὴν Ὀλυμπίαν καὶ τὰ ἐννέα αὐτὰ βιβλία; Βεβαίως οἱ ἀκροαταὶ του θὰ ἦσαν πολὺ κουρασμένοι ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας, ὥστε εἰς τὰς μακρὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεώς των νὰ εἶχαν καιρὸν νὰ ἀκούουν ἀνάγνωσιν ἢ ὁποῖα θὰ παρετάθη τὸσον πολὺ.

Μελπομένη. Δὲν εἶναι μόνον αὐτὸ. Τὸ ἱστορικὸν ἔργον τοῦ Ἡροδότου ἔχει μέσα του ἕλα τὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα καὶ τὴν περιέργειαν ἀναπτύσσουσιν εἰς μεγάλον βελθμόν, καὶ τὴν φαντασίαν ἱκανοποιοῦν. Εἶναι μαζὴ ποιητῆς, λογογράφου καὶ ἱστορικοῦ. Τὰ ἱστορικὰ γεγονότα στολιζέει μὲ τὴν φαντασίαν τὸσον τεχνικὰ, τὰ χρωματίζει μὲ τὴν ποίησιν, πλέκει μέσα εἰς αὐτὰ τὸν μῦθον μὲ τὴν δεξιότητα, ὥστε νὰ γοητεύῃ κυριολεκτικῶς τὸν ἀκροατήν. Βεβαίως δὲν εἶπεν ὁ Ἡρόδοτος τὴν

τελευταίαν λέξιν διὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ γράφεται ἡ ἱστορία. Τὸ ἔργον του ὡς μεταβατικὸς σταθμὸς ἀπὸ τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς λογογράφους ἱκανοποιεῖ σήμερον καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἐστέφθη καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν.

Κλειώ. Ἀλλὰ κατὰ τί διαφέρει ἀπὸ ἐκείνους σὲ παρακαλῶ; Μόνον διότι δὲν γράφει εἰς στίχους. Μήπως, ὡς οἱ ποιηταὶ δὲν θέτει ὡς σκοπὸν τοῦ ἔργου του νὰ ἐξαιρῇ καὶ ἐξυμνῇ τὰ μεγάλα γεγονότα καὶ τὰ μεγάλα ἔργα; Ἡ μήπως εἶναι αὐστηρὸς εἰς τὴν ἐξέλεξι καὶ ἀκριβῆ ἀφήγησιν τῶν γεγονότων αὐτῶν; Μήπως ἐξιστορεῖ μόνον ἢ καὶ πλάττει ὁ ἴδιος καὶ δημιουργεῖ;

Μελπομένη. Καὶ πλάττει καὶ δημιουργεῖ, καί. Ἀλλὰ εἶναι ὁ πρῶτος ὅστις συνδέει συστηματικῶς τὰ διάφορα μεγάλα γεγονότα μεταξὺ των. Ὁ πρῶτος ὅστις ἀνέστησε καὶ εὗρεν ἐπιτοπίως ἀκριβεῖς, ὀριστικὰς καὶ πραγματικὰς πηγὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἐστήριξε τὸ ἔργον του. Μόνος του λέγει ὅτι μὲ τὸ ἔργον του εἰσάγει τὰ στοιχεῖα τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς θετικῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν φιλολογίαν. Μόνος του ὀρίζει ποῖας πηγὰς ἐξήτασεν αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ποῖας πληροφορίας ἔλαβε παρὰ τρίτων.

Μυρτώ. Αἱ περιγραφαὶ του τοῦ Νείλου καὶ τῶν Πυραμίδων, τὰς ὁποίας εἶδε βέβαια μόνος του εἶναι θαυμάσιαι. Ἀλλὰ ὅ,τι λέγει διὰ τὰς παλαιότητας ἐποχὰς τῆς Αἰγύπτου....

Μελπομένη. Δὲν πιστεύω νὰ εἶγες τὴν ἀξίωσιν νὰ εἶχε ἰδῆ ὅλα αὐτὰ διὰ νὰ εἶναι ἀκριβολόγος εἰς τὴν περιγραφὴν των.

Ἄλλ' αἱ πληροφορίες του ἐλήφθησαν, ὑποθέτω ἂν ὄχι κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ ἱστορικὰ βιβλία τῶν λαῶν αὐτῶν, βεβαίως ὅμως ἀπὸ ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐγνώριζαν τὴν ἱστορίαν καὶ τὰς παραδόσεις καὶ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τοῦ παρελθόντος τοῦ τύπου των. Ὅπως ἔγραψε τὴν ἰδικήν μας ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος, ἔτσι περίπου ἔγραψε καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαιοτέρων ἀπὸ ἡμᾶς λαῶν. Καὶ εἶναι βέβαια εὐτύχημα ὅτι ζῆ ἀκόμη εἰς τὴν δοξασμένην αὐτὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους καὶ ὅτι θὰ τὴν περιγράψῃ ὅπως τὴν βλέπη καὶ ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνεται.

Κλειώ. Ἄν κρίνωμεν ἀπὸ τὰς μικρὰς περιγραφὰς, εἰς τὰς ὁποίας ὀμιλεῖ περὶ τῶν Ἀθηναίων τοῦ Περικλέους βεβαίως τὸ ἔργον του θὰ εἶναι πολὺ μεγάλου ἐνδιαφέροντος.

Ἡρώ. Ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ λησμονήσῃ τὴν Ἀσπασίαν, τὴν ἐξ Ἰσοῦ μεγάλην ἄστρον καὶ ὁ Περικλῆς.

ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΜΝΗΜΑ

Μέγας νεκρός, ἀκούοντας πόσο ἡ πατρίδα κλαίει,
Ἄπὸ τοῦ τάφου του τὴ γῆ,
Μὲ θλίψη ἀντάμα καὶ μ' ὀργή,
Συχνορωτᾷ: Ποιὸς φταίει;

— Ὅλοι. Πελάγου δύναμη 'ς ἔρημο βυθὸ νὰ πνίξῃ
Ἐσορε γέροντες καὶ παιδιὰ.
Ὅποῦχε ἀμύλητη καρδιά

Τὸν πρῶτο λίθο ἄς οἴξῃ.

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

Εἶναι ἡ τρίτη ἡμέρα ποῦ ταξιδεύω καὶ νομίζω ὅτι εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δὲν ἔκμα οὔτε τρία βήματα. Ἐχω τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ὅλοι οἱ ἐπιβάται τῆς πρώτης θέσεως εὐρισκόμεθα εἰς σκατόριον πλωτόν. Ὅταν μάλιστα ἡ φουσκοθαλασσιὰ κουνεῖ περισσύτερον τὸ Σκούταρι, τότε ὅλοι εἶναι χλωμοὶ ὡς ἀρρωστοί.

Μὲ τὰ βιβλία εἰς τὰ χέρια χωρὶς νὰ διαβάζωμεν ὅλοι κατὶ ἔχομεν. Αὐτὴ πάσχει ἀπὸ ὑπερκόπωσιν τῆς ζωῆς τῶν πόλεων, ἐκεῖνος ἀπὸ πολλὴν ἐργασίαν, ἄλλοι ἀπὸ μεγάλους ἠθικὸς κλονισμοὺς καὶ ἄλλοι εἶναι πραγματικὰ ἀρρωστοί. Μόνον οἱ Ρῶσοι ταξιδεύουσιν διὰ νὰ διασκεδάσουν. Μόνον αὐτοὶ εἶναι ροδονόκκιοι, φρέσκοι, θλαεροί, εὐθυμοὶ καὶ εὐδιάθετοι. Ράτσκα νέα, χωρὶς μεγάλους προγόνους, ἀλλὰ δι' αὐτὸ καὶ μὲ τὴν ὑγίαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ νοῦ καὶ τοῦ σώματος ποῦ δημιουργεῖ τοὺς ὠραίους καὶ τοὺς δυνατούς.

Ἡ Ἀνατολὴ πρωτεύει ἐντούτοις ἐδῶ εἰς φυλάς, μένει ὅμως ὀπίσω εἰς ὅλα τὰ ἄλλα. Οἱ Ἀρμένιοι μὲ τὰ χονδρὰ φρύδια καὶ τὰ ἀδρὰ χαρακτηριστικὰ εἶναι οἱ περισσύτεροι, ἀλλὰ σχεδὸν συγγέονται μὲ τοὺς Τούρκους. Ὅμιλοῦν Τούρκικα πάντοτε σχεδόν, κάθονται καὶ ξαπλώνονται ὡς Τούρκοι, ἂν καὶ ἔχουν κατὶ τὸ ταπεινωτικὸν εἰς τὴν στάσιν μὲ τὸ ὅποῖον ἡ δειλία σφραγίζει τὰ θύματά της.

Αἱ γυναῖκες των τύποι γηνησιώτατοι τῆς Ἀνατολῆς. Καπνίζουν ὅλοι, τρώγουν γλυκὰ καὶ μπομπόνια σχεδόν διαρκῶς καὶ ὀμιλοῦν μὲ ἰδιαιτέρον σεβασμὸν εἰς τοὺς συνοδοῦς των. Μία ἀπὸ αὐτὰς εἶναι ὠραία καὶ νέα. Ὅλοι τὴν ἐκλαμβάνομεν ὡς νεκροτάτην κόρην ἐνὸς γέροντος κυρίου, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ σύζυγος. Ταξιδεύουσιν οἰκογενειακῶς διὰ τὴν Ἑλβετίαν ὅπου θὰ ἐκπαιδευθῇ ὁ υἱὸς των, παιδί δέκα ἐξ ἑτῶν.

Οἱ Ἕλληνες ὑστεροῦμεν εἰς ἀριθμὸν. Τρεῖς

κυρία καὶ ἕνας κύριος. Ὁ συμπαθέστατος καὶ διακεκριμένος χειρουργὸς μας κ. Γερουλάνος, ὁ ὁποῖος ἔμωσ ἀντιπροσωπεύει τὴν ἐργατικότητα τῆς φυλῆς καὶ ἰδίως τὴν ὑπεροχὴν εἰς τοῦτο τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος Κεφαλληνίας. Εἶναι ὁ μόνος τὸν ὁποῖον δὲν εἶδα παρὰ εἰς ἀριότατα διαλείμματα ξαπλωμένον καὶ ἀναπαυόμενον, ὅπως εἶναι ὁ μόνος ποῦ εὐρίσκειται διαρκῶς εἰς τὸ γράφειν καὶ ἐργάζεται. Μελετᾷ τὰ ἐπιστημονικὰ ἔργα τῶν ὑποψηφίων καθηγητῶν καὶ φέρει μαζὴν του εἰς κιβώτια ὅλην τὴν τυπωμένην σοφίαν τῶν συναδέλφων του, τὴν ὁποῖαν θὰ μοιρασθῇ εἰς τὴν Γένοβαν μὲ τὸν κ. Λιβιεράτον.

Λεπτὸς, χλωμὸς, μὲ κατὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐντελῶς νεανικόν, ἀποτελεῖ ἀντίθεσιν μὲ ὅλους τοὺς συνταξειδιώτας μας. Ὅσοι τὸν γνωρίζουν ἐκ φήμης ἀρνούνται νὰ πιστεύσουν ὅτι ὁ νέος αὐτὸς εἶναι ὁ Γερουλάνος. Εἰς τὴν ἰδέαν βλέπετε τοῦ Ἀνατολίτου τὸ μεγάλο μυκλὸ πρέπει νὰ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ μεγάλο καὶ ὀγκῶδες σῶμα, καὶ ἀπὸ ἄσπρα μαλλιά, ἴσως καὶ ἀπὸ τσιμποῦκι.

Πλησιάζομεν εἰς τὴν Νεάπολιν. Ὅλοι ἐτοιμαζόνται νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν ὠραίαν καὶ φημισμένην πόλιν. Ἡ Ρωσικὴ παροικία θὰ διασπασθῇ. Οἱ περισσύτεροι ἀπὸ αὐτοὺς θὰ μείνουν τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν Νεάπολιν καὶ ἔπειτα θὰ συνεχίσουν τὸ ταξίδι των σιδηροδρομικῶς.

Ἐὰν μείνω ἀκόμη ἐδῶ, λέγει ὁ ζωηρότερος ἀπὸ τοὺς κυρίους αὐτοὺς θὰ ἀποθάνω τῆς πείνας. Σημειώσατε ὅτι τρώγομεν πέντε φορές τὴν ἡμέραν καὶ ὅτι ἐκτὸς τοῦ βραδείου δειπνοῦ, τὸ ὅποῖον δὲν ἀξίζει πραγματικῶς, τὸ φαγητὸ τῆς ἡμέρας εἶναι καὶ καλὸν καὶ ποικίλον εἰς ἐκλογὴν.

Ἡ ὠραία ἐβράδυνε σήμερον νὰ φανῇ. Ἡ περιποίησις τῆς ἐμμορφίαις τῆς τὴν ἀψησῶλησε περισσύτερον. Τὰ μαλλιά της δι' αὐτὸ χρυσαίουν ὡς Βενέτικο μάλαμα καὶ κάτω ἀπὸ τὸ χρυσο στεφάνι των, βγαίνουν, τὰ αὐτάκια σας ὡς κογχυλάκια ναπολιτάνικα, ἀπὸ ἐκεῖνα ποῦ ἀντανάκλουν τὰ κάλλη τῶν Σειρήνων ποῦ ἐπαίξαν τὸν παλιὸ καιρὸ εἰς τὰ ἀκρογυάλια τοῦ Σορέντου καὶ τῆς Κάπρης.

Τὰ νύχια της ροδίζουσιν σήμερον ὡς πέταλα ἐγλαντίνας. Ἀλλὰ δὲν ἀργοῦν νὰ φανοῦν κάτω ἀπὸ αὐτὰ ἡ σκληρὰ καὶ ἀγκλωβωτὰς ἄκρες των.

Ὁ σύζυγος ἕνας λεπτός καὶ στεγνὸς ἔφηβος δέχεται στωϊκῶτατα τοὺς νυγμούς των.

Ὅλοι μας παρακολουθοῦμεν τοὺς τριανταφυλλένιους ξιφισμοὺς τῆς ὠραίας. Ἐγὼ δὲν θὰ μείνω εἰς τὴν Νεάπολιν, λέγει ἡσυχὰ καὶ σκληρὰ εἰς τὸν ἄνδρα της, ὁ ὁποῖος ἐσχεδίαζε

νά μείνουν εκεί τρεις ημέρες. Θα εξακολουθήσω ως την Γένουαν. Εκεί θα έλθης με τον σιδηρόδρομον να με εύρης.

Εκείνος δέν το μύμη να είπη όχι. Έγκωμιάζει μόνον τὰ κάλλη της Νεαπόλεως. Οί άλλοι Ρώσοι τάσσονται με τὸ μέρος του και τὴν παρακαλοῦν νὰ μείνη μετ' αὐτῶν.

Ἡ ὠραία σηκώνει με ἐκπληξίν τὰ μακρὰ ματόκλαδά της και περιφέρει γύρω της ἕνα βλέμμα που φαίνεται ὅτι νὰ λέη. Το μύμη σεῖς νὰ ἀντιτείνετε εἰς ὅ, τι λέγω. Ὅλοι ἐνόησαν τὸ βλέμμα και σιωποῦν ὡς παιδιὰ που ἀτάκτησαν. Ὁ Ἄγγλος, ὁ νεκρός Ἄγγλος που εὐρίσκειται εἰς διαρκῆ ἔκστασι ἐμπρός της, λέγει. Θὰ μείνω ἐγὼ μετ' αὐτῶν, κυρία. Καὶ ἡ κυρία δέχεται.... Ὅλοι σιωποῦν.

Οἱ Ἀνατολῆται ἀκραταὶ ἀνταλλάσσουν βλέμματα συνεννοήσεως και ἀποδοκιμασίας. Ὁ γέρων σύζυγος φαίνεται νὰ λέγη εἰς τὴν γυναῖκα του. «Ἄν ἦσουν σύ, θα σὲ ἐσχίζα ὡς σαρκὲς ἀλλο.» Ἡ πενθερά του μίαν χονδρὴ γρηὴ με γοῦνες, ἄσπρα μαλλιά και μαύρα φρύδια, φαίνεται νὰ εὐχαριστῆ τὸν Θεόν, γιατί τὴν ἐδοῦθη εἰς τὸ νὰ ἀναθρήσῃ με τὴν πειθαρχίαν τὴν κύριαν της. Ὁ Τούρκος μετ' αὐτῶν κάτω ἀπὸ νὰ μυστάκια του και ἀτενίζει με τρυφερότητα τὸν ἀσημοστόλιστο φερετζὲ της συζύγου του.

Μία Ἑλληνὶς ὠρίμου ἡλικίας ἀπὸ τὴν Κ) πολιν, που ζῆ πάντοτε εἰς τὸ Παρίσι, μου ψιθυρίζει. Αὐτὸ εἶναι σκανδαλώδες! Νὰ μὴν με τὸν ξένον και νὰ μὴν ἀκολουθήσῃ τὸν ἄνδρα της.

Ποτὲ ἔσως συζυγικὴ σκηνὴ δὲν διεξήχθη με τὴν ἡρεμίαν, ἀλλὰ και δὲν ἐκουφόρησε τὴν καταιγίδαν αἰσθημάτων εἰς τρίτους και ἀδικήτους ὅσον αὐτὴ.

Ἡ ἡσυχία τῶν ἐπιβητῶν ἐταράχθη. Τὸ σκατόριον ἔλαβε κἀποιαν ζωὴν ὑγείας και ἀμῆς, ἠλεκτρισθὲν ἀπὸ ἄκου εἰς ἄκρον ἀπὸ τὴν ἀντίστασιν τῆς γυναικὸς εἰς τὸν ἄνδρα της. Ἡ μικρολογία και ἡ κουτσομπολιὰ εἶχε πάρει δρόμον. Γλώσσες ἀνδρικές και γυναικείες ἀκονίσθηκαν. Ὅλες ὅσες ἐζήλευν τὴν ἐμμορφιά της και ὅλοι ὅσοι θὰ ἐποθεῖσαν τὴν κατὰ κτησίαν της, ἡ Ἀνατολή, με μίαν λέξιν, ὀλόκληρος ἐξηγέρθη.

Μόνον οἱ Ρώσοι ἐξηκολούθησαν ἐπειτα ἀπὸ τὴν μικρὰν συζυγικὴν διένεξιν νὰ γελοῦν, νὰ εὐφρολογοῦν και νὰ διασκεδάζου. Ἀπὸ αὐτοὺς κανεὶς δὲν εὗρε τὸ πᾶγμα παράδοξον, ἀλλ' οὔτε τὴν γυναῖκα ἄδικον. Δύω γρηούλες ρωσίδες με μικρὰ καπέλλα και μεγάλους φινύγους, που ἐδιάρχον πάντοτε μεγαλοφώνως

και σχεδὸν συλλαβιστὰ ἕνα γερμανικὸν μυθιστόρημα, εἶχαν διακρύψει τὴν ἀνάγνωσίν των διὰ νὰ ἐπιδοκιμασοῦν τὴν πατριώτισσιν των. Καὶ βέβαια, εἶπεν ἡ γεροντοτέρα. Ἀφοῦ δὲν θέλει νὰ διακρύψῃ τὸ ταξείδι της, κάμνει πολὺ καλά. Ἄν τὴν ἀγαπᾷ, ἔς τὴν ἀκολουθήσῃ.

Qui m' aime me suit, εἶπε δυνατώτερα ἡ νεωτέρα, ἡ ὁποία ἐσήκωσε τὰ μικρὰ και γαλανὰ ματάκια της ἐπάνω ἀπὸ τοὺς χρυσοὺς κύκλους τῶν γυαλιῶν της και ἀναστένανε. Ποιὸς ξέρει που ἐπέταξεν ἡ γεροντικὴ μνήμη της αὐτὴν τὴν στιγμὴν, εἰς ποίας κατακτῆσεις τοῦ παρελθόντος, εἰς ποίαν γλυκειὴν ἀνάμνησιν ἀπὸ ἐκείνας που χρωματίζουν και τονοῦν τὴν ζωὴν ὀλόκληρον.

Ἡ ἀνάγνωσις διεκόπη ἀπὸ τῆς δύο γρηούλες πρὸς μεγάλην μου ἀνακούφισιν. Ἐσηκώθη και ἐπλησίασαν τὴν ὠραίαν, ὡς νὰ ἤθελαν νὰ τῆς δείξουν ὅτι τὴν ἐπιδοκιμάζου και νὰ τὴν ἐνισχύσου εἰς τὴν ἀποφασίαν της. Ἐνῶ αἱ ἰδικαί μας, με μίαν Γαλλίδα κλοκωμένην και μίαν νεκρὰν Βελγίδα ἐγρύλιζαν. Αἱ γυναῖκες τοῦ παρόντος και τοῦ μέλλοντος.

Εἰσερχόμεθα πλέον εἰς τὸν ὠραῖον τὸ μαγικὸν λιμάνι τοῦ Παρκεδείου αὐτοῦ που λέγεται Νεάπολις. Περνοῦμεν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ γραφικὰ νησάκια, εἰς τὰ ὅποια νύμφες τῆς μεγάλης τοῦ παλαιοῦ καιροῦ Ἑλλάδος ἐξεκουράζοντο ἀπὸ τὰ θαλασσινὰ σπόρτια.

Περνοῦμεν τόσο κοντὰ ἀπὸ τὴν Κάπρη, ὡστε νὰ διακρίνωμεν καθαρὰ τὸ κούφωμα τῆς Grotta azzura, τοῦ γαλανοῦ σπηλαίου, εἰς τὸ ὅποιον εἰσερχετὰ ἡ θάλασσα μετ' αὐτῆς ἡλικίας ἀκτίνες. Ἀπὸ τὴν συζυγίαν αὐτὴν τῆς ἀκτινοβολίας τοῦ ἡλίου με τὸ ἀσημένιο νερὸ και ἀπὸ τὸ ἀντιφῆγγισμα τοῦ οὐρανοῦ γεννᾶται ὁ παραδοξότερος συνδυασμὸς τῶν χρωμάτων, εἰς τὰ ὅποια ὑφίσταται ἡ ὀνομασία τοῦ θαυμαστοῦ σπηλαίου.

Οἱ Ναπολιτανοὶ, ὡς ἐξυπνοὶ ἄνθρωποι ἐξεμεταλλεύθησαν τὰ παιγνιδίσματα αὐτῶν χρωμάτων και ἡ Grotta azzura των εἶναι ἀπὸ τὰ θεάματα, που διατηροῦν μίαν ἀμφοτερὴν γραμμὴν ἐκδρομῶν και διασκεδάσεων χειμῶνα και καλοκαίρι, τρία τέσσερα ξενοδοχεῖα και μίαν ἐταιρείαν μικρῶν λέμβων αἱ ὅποια ψαρεύου τοὺς ξένους, εὐθὺς που φθάσῃ τὸ μικρὸν βαποράκι τῆς γραμμῆς, τοὺς ρίπτου ἀνὰ τέσσαρας εἰς τὸ ριχὸν κῆτος των και τοὺς περνοῦν μέσα εἰς τὸ μαγικὸν σπήλαιον, με δύο φρ. τὸν ἄνθρωπον. Εκεί ὅλα και ὅλοι μεταβάλλου χρῶμα. Οἱ ἀνώμαλοι και ὑγροὶ τοῦχοι τοῦ σακμμένου βράχου, τὸ νερὸ που ὄρμα

με βροῦν και με ἀφροὺς ἀπὸ τὸ μικρὸν και γαμλὸν κούφωμα, οἱ ἄνθρωποι, ἡ βάρκα και οἱ μικροὶ Ναπολιτανοὶ, που κολυμποῦν διαρκῶς, και προσθέτου τὴν γοητείαν τῶν ἀρμονικῶν γραμμῶν τῶν σωμάτων τῶν ἐφηβικῶν εἰς τὴν φαντασμαγορικὴν εἰκόνα.

Ἡ θάλασσα φυσικὰ εἶναι τὸ μαγικώτερον θεῆμα. Γίνεται ὡς λίμνη ἀπὸ ἀναλυμένες τουρκουάζ, με ἕνα ἀστραποβόλον ἀπὸ ἀστῆμι βερνίκωμα. Τὸ χρῶμα αὐτὸ σκορπίζεται παντοῦ, κυματίζει, φεγγαβολᾷ εἰς τοὺς χορταριασμένους βράχους, εἰς τὰ ἡλιοκαμμένα παιδικὰ σώματα, εἰς τοὺς βρωμεροὺς βραχάρηδες, εἰς τοὺς ἐκπληκτοὺς περιηγητάς. Ὅλοι και ὅλα μετεμφιέζοντα, λημποκοποῦν, χρωματίζονται με ὅλην τὴν κλίμακα τῶν τόνων τῶν γαλανῶν και ἀσημένιων χρωμάτων.

Τὸ θεῆμα διαρκεῖ ὀλίγα λεπτὰ τῆς ὥρας, διότι τὸ βαποράκι σφουρίζει, βιαστικὸ νὰ ἀράξῃ εἰς τὸν λιμῆνα τῆς Κάπρης, ὅπου ὑποχρεοῦνται νὰ προγευματίσου οἱ ἐπισκέπται τῆς Grotta azzura, διότι τὸ βαπορὸ φεύγει μόνον εἰς τὰς τέσσαρας τὸ ἀπόγευμα.

Ἡ Κάπρη, ἐπῆρε βέβαιον τὸ ὄνομα της, ἀπὸ τὰ ἀγριοκάτσικα τὰ πρῶτα που ἐξῆσαν εἰς τὸ κλιμακωτὸν και διαρκῶς ἀνηφορικὸν ἔδαφος της. Εἶναι ἕνας μεγάλος κῶνος μάλλον ἀνώμαλος, φυσικὰ ἠφιστειογενής, ὅπως εἶναι ὅλα τὰ γύρω νησάκια και ὅλη ἡ Νεάπολις. Οἱ ἄνθρωποι ἐχάρησαν δρόμους εἰς τὸ ἀπῆρημον βουνόν, ἔκτισαν σπιτάκια και εἰς τὰς ὑπερεῖκας και εἰς τὰ ὑψώματα, ἐφύτευσαν ἀμπέλια και ἡ Κάπρη ἡ παλαιὰ κατοικία τῶν αἰγυβοσκῶν με τὰ κτσάβρηγά της ἔγεινε ἕνα θαλερώτατον νησάκι, που παράγει τὸ ὠρικώτερον κρασί τῆς Νεαπόλεως.

ΚΑΛΙΠΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Ο ΑΝΗΦΟΡΟΣ

Ἦτον ἡ μικροῦλα ἡ ἀνυπότακτη!

Ἡ παιδοῦλα ἡ τρελλή, ἡ γεμάτη ζωὴ, που ἔφερε ὅλα ἄνω κάτω εἰς τὸ σπίτι, που ἀπῆλπιζε τὴν ριαντὰ της με τῆς τρέλλες της και που ἐξεπληττε ὄλους με τὸ θάρρος και τὸ πνεῦμα της τὸ φωτεινὸ.

Ὁ κῆπος με τὰ λουλούδια τὰ δροσάτα και τὰ δένδρα τὰ ἠγλή, ἦταν ἀπ' τῆς μεγαλύτερες χαρῆς της. Ὅρες ὀλόκληρες περνοῦσε ἐκεῖ μέσα, τρέχοντας ἀπ' τὴν μιὰ ἄκρη ὡς τὴν ἄλλη και σκορπίζοντας στὸν ἀέρα τὴν κρυσταλένια μουσικὴ της φωνῆ.

Πολλὲς φορὲς με κίνδυνον νὰ σπάσῃ τὸ μικρὸ της κεφάλι σκαρφάωνε ἄνω σ' ἕνα δέν-

δρο και ἀπ' ἐκεῖ ἄκουε με ἠδονὴ τὰ τραγούδια τῶν πουλιῶν και ἐβλεπε με θαυμασμό, ἀνοιγοντας ὅσο μπορούσε τὰ μαῦρα της ματάκια, τὸν ἥλιο και τὸν οὐρανό.

Ὡ! Τὸ φῶς, πῶς τὴν ἐνθουσίαζε και πῶς γέμιζε τὴν ψυχὴ της ἀπὸ χαρὰ και εὐτυχία!

Ὅ, τι περιορισμένο και σκοτεινὸ τὴν στεροχωροῦσε και τὸ ἀπέφυγε με λαχτάρα.

Ἦταν ἡ μεγαλύτερα δυστυχία της, διὰ τὴν ἔκλειαν μέσα σὲ κάμαρες σκοτεινῆς με μπερτετές χαμηλωμένους νὰ μελετήσῃ.

Θέλω φῶς και ἀέρα, φώταζε με τὴ φωνὴ της τὴν διαπερατικὴ κ' ἔτρεχε ἀμέσως με πηδήματα στὸν κῆπο. Ἐκεῖ μέσα, με τὰ βιβλία στὸ χέρι, κάτω ἀπ' τὸν ἴσκιον τῶν δένδρων τὸ ἀνυπότακτον παιδί μάθαινε τὸ μάθημά του και διάβαζε τ' ἀγαπημένα της παραμύθια, τὴ βασιλοπούλα τὴ μάγισσα, και τὸ βασιλόπουλο τ' ἀτρόμητο. Ἐπειτα ἔφερε τὴ δασκάλα της και ἔτρεχε σὲ περιπάτους μακρυνούς.

Τὰ βουνά, τὰ δένδρα, οἱ κάμποι τὴν τρέλαιναν κ' ἡ ἐρωτήσεως της γιὰ τὸ κάθε τι ἦσαν ἀτελείωτες. Μ' ἀπὸ ὅλα, τὴν ἐνθουσίαζαν ἡ κορυφὲς ἡ ἠγλὲς τῶν βουνῶν.

Ἐκεῖ ἐπάνω προσήλωνε συχνὰ τὰ σπινθηροβόλα της μάγια κ' ἔλεγε. «Ἄχ πῶς ἤθελα νᾶμουν ἐκεῖ ἠγλή! Νὰ βλέπω τὸν κόσμον ἀπὸ κεί ἠγλή. Τί ὠραία που θὰ εἶνε!

Σὲν μεγαλώσω θὰ ἀνέβω κεί ἐπάνω ἐπανελάμβανε συχνὰ, δείχνοντας με τὸ χεράκι της μιὰ ἀπότομη κορυφὴ εἰς ἠγλοῦ βουνοῦ.

Ἡ δασκάλα γέλαε γιὰ τῆς παράξενες ιδέες τοῦ παιδιοῦ, μιὰ κείνο ἔφερε ὄλο τὸ σοβαρὸ του και ἐξακολουθοῦσε νὰ κεντρίσῃ ἐπιμόνα τὸν ἀνήφορον κάμνοντας ἀπὸ τώρα ὑπολογισμούς γιὰ τὴ μέλλουσα πορεία του.

Ἔτσι μεγάλωνε ἡ παράξενη παιδοῦλα ὅπως συνείθιζαν νὰ τὴν λεγοῦν ὄλοι οἱ δικοὶ της με τῆς ἐπιθυμῆς τῆς ἀλλόκοτες και τὰ ὄνειρα τὰ μεγάλα!

Μεγάλωνε γοργά, γοργά, ξεπευότανε κάθε μέρα ὡς τὸ μπαμποῦκι τῆς τριανταφυλλιάς, ὅσο ἦλθε ὁ καιρὸς ν' ἀνοίξῃ στὸ φῶς τοῦ ἡλιου, τριαντάφυλλο ὁμορφο και δροσερό.

Ἐγινε ἡ μικροῦλα κοπέλλα τῶρα σοστή, ὅλη ζωὴ και νεύτα, ἄφησε τῆς τρέλλες τῆς παιδικῆς και μῆγε στὴ σκέψι τοῦ νοῦ και τῆς σοφίας.

Μὰ ἦταν πάντα τὸ πλάσμα τὸ ἰδιόρροθμον, τὸ πλάσμα που κύνταζε πολὺ μακρὰ, που μελετοῦσε πάντα νὰ πάρῃ τὸν δρόμον τὸν ἀνηφορικὸ που ἔφερε ἴσα στὴν ἠγλή τὴν κορυφὴ.

Αὐτὴ ἡ ιδέα ἦτο στερεωμένη μέσα της και κύνταζε ἀδιάκοπα νὰ βρῇ τὴ δύναμι που τῆς

ἐχρειάζετο γὰρ τὸ δρόμο αὐτὸ τὸ δύσκολο, καὶ τὸν τρανό.

Μόνη της μυστικὰ ἔκαμνε τὰ σχέδιά της, ἐπλάττε τὰ ὄνειρά της τὰ ὄραϊα, δούλευε ἥσυχά ἀλλὰ μὲ θάρρος, ἐτοιμίζετο ὀλοένα.

Μιὰ μέρα, ἓνα πρωὶ ἄμορφο ἀνοιξιάνικο καθὼς ἦτο κ' αὐτὴ στήν ἀνοιξί τῆς ζωῆς καὶ αἰσθάνονταν μέσα νὰ βράζῃ τὸ αἷμα της ἀπὸ δύναμι καὶ ἀκμή, ἐπῆρε πῦρ τὴν ἀπόφασί της καὶ ξεκίνησε γὰρ τὸν ἀνήφορο!

Μὲ χαρὰ πῆρε τὸ μονοπάτι τὸ στολισμένο ἀπὸ πράσινα κλαδιά καὶ μὲ τὸ βῆμα της γοργὸ καὶ τὸ δυνατὸ ἄρχισε ν' ἀναβαίνει τὸ βουνό. Ἀνέβαινε πεταχτὴ, χαρούμενη, ἄκουε γύρω της τὰ πουλιὰ νὰ κελαδοῦν, ἔβλεπε τὸ φῶς νὰ τὴν περιτριγυρίζῃ, ἀέπνεε τὸν μυρωμένο ἀέρα τοῦ βουνοῦ καὶ ἡ ψυχὴ της λούζονταν μεσ' στήν ἠδονή. Τὶ ὄραϊα ποῦ εἶνε, ἔλεγε μέσα της, καὶ μ' ἐδκινησία προχωροῦσε, προχωροῦσε ὀλοένα.

Ἦταν ἀκόμη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ κόρη τὰ ἔβλεπε ἐμπρός της ὅλα ὄραϊα καὶ εὐκόλα. Μὰ ὅσο ἀνέβαινε, ὁ ἀνήφορος γινότανε πῦρ ἀπότομος καὶ τὸ ἀνέβασμα πῦρ δύσκολο.

Ἦστερα ἀπὸ κάμποσο δρόμο τὸ αἷμα ἀνέβηκε σὲ κεφάλι καὶ ἰδρὼς ἔτρεχε ἀπ' τὸ ὄραϊο της μέτωπο. Μὲ θάρρος ὁμως ἐκείνη προχωροῦσε ἀδιάκοπα καὶ μὲ προσοχὴ παραμέριζε ὅλες τῆς πέτρες καὶ τὰ ἀγκάθια ποῦ βρῖσκονταν μπροστά της. Σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα ἔβλεπε κάποτε τὰ χέρια της νὰ ματόνωνται καὶ νὰ πονοῦν ἀλλὰ τῆς ἦταν ἀδιάφορο. Τὶ εἶνε ὁ κόπος καὶ ὁ πόνος μ' ἄλλο στή μεγάλη εὐτυχία ποῦ θὰ ἐννοιωθε ὅταν θὰ ἔφθανε ἠγιά, ἠγιά.

Σὲ μιὰ στιγμή ποῦ στάθηκε λίγο νὰ ξεκουρασθῇ ἔρριψε τὰ μάτι της κάτω καὶ μιὰ λάμψις χαρᾶς ἐφώτισε τὸ κουρασμένο της πρόσωπο. Βρῖσκονταν ἐπάνω, πολὺ ἐπάνω ἀπ' τὴ γῆ καὶ γύρω ἦσαν ὄραϊα ὅλα!

Κύτταξε ἔπειτα ἐπάνω. Ἦθελε ἀκόμη πολὺ, γὰρ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ ποῦ ἤθελε καὶ ἄρχισε πάλι ν' ἀνεβαίνει.

Ἀνέβηκε, ἀνέβηκε ὅσο κουράσθηκε πιά.

Ἡ δύναμίς της ἄρχισε νὰ λιγοστεύῃ, τὰ πόδια της νὰ κλονίζονται, τὸ βῆμα νὰ γίνεται βαρὺ.

Μιὰ λύπη ἀνάμικτη μὲ πόνον, ἐκνρίευσε τὸ καῦμένο τὸ κορμί τῆς στιγμὴ αὐτὴ.

Τὶ θὰ ἔκαμνε; θὰ γύριζε πίσω χωρὶς νὰ φθάσῃ τὴν κορυφὴ; θὰ ἔμενε τὸ πλάσμα τὸ ἀδύνατο, τὸ νικημένο!

Φοικὴ τὴν κατέλαβε στήν ἰδέα αὐτὴ. Μάζευσε ὅση δύναμι εἶχε ἀκόμη καὶ ἀποφασιστικὴ ἔξακολούθησε.

Ἐξαφρα σ' ἐκείνη τῆ στιγμή τὴν κρίσιμη, ἓνα χέρι δυνατὸ ἀπλώθηκε ἐπάνω της. Ἡ κόρη τρομαγμένη ἀνοιξε τὰ μάτια της καὶ εἶδε νὰ τὴν βαστάῃ ἓνας νέος ὄραϊος καὶ δυνατός.

Ἦταν ἓνας ὀδοιπόρος καὶ αὐτός, ποῦ εἶχε πάρῃ τὸν ἴδιο δρόμο κ' ἔφθασε λίγο προτιέτρα ἀπ' αὐτὴ ἐκεῖ ἠγιά.

Τὰ μάτια τῶν δύο νέων συναντήθηκαν.

Τὰ μάτια τὰ γεμάτα φῶς ἐξέφραζαν ὅ,τι αἰσθάνονται καὶ οἱ δύο μέσα τους ἐκείνη τῆ στιγμή.

Χωρὶς νὰ ποῦν τίποτε ἔχουν ἐννοηθῇ.

Ὁ ἓνας δίδει στὸν ἄλλον τὸ χέρι χαμογελοῦν! Γύρω τους τὸ φῶς πλημμυρίζει, ὅλα εἶνε ὄραϊα.

Οἱ δύο νέοι ἀλληλοπιασμένοι ἔξακολουθοῦν τώρα τὸ δρόμο τους, μαζὺ!

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ ΚΑΜΒΟΥΚΙΔΟΥ

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ

ΚΑΙ ΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΑΥΤΗΣ

Πανένδοξοι ἅγιοι Μάρτυρες, ψάλλει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ Μαρτύρων σου ὡς πορφύραν καὶ βύσσον τὰ αἵματα ἡ Ἐκκλησία σου στολισμένη καὶ οἱ Μάρτυρές σου, Κύριε, ἐν τῇ ἀθλήσει αὐτῶν στεφάνους ἐκομίσαντο τῆς ἀφθαρσίας.

Τῷ ὄντι οἱ ἅγιοι Μάρτυρες εἶνε ὁ στολισμὸς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, τὸ περιφλεγὲς ἀκτινωτὸν αὐτῆς, ἡ αἴγλη, τὸ στέμμα. Ἐξετάζων καὶ μελετῶν τις τὴν ἱστορίαν τῶν Μαρτύρων, ἀπὸ τοῦ Πρωτομάρτυρος γεραοῦ Ἁγίου Στεφάνου μέχρι τοῦ ἔσχατος μαρτυρησαντος Μητροπολίτου Γρεβενῶν, εἰς τὴν αὐτοθυσίαν καρτερίαν, παρρησίαν αὐτῶν πρὸ τοῦ πυρός καὶ σιδήρου, ἀθορύβως καὶ ἠρέμα δοξολογούντων τὸν Θεὸν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Μαρτυρίου, ὡς ἐὰν τὰ σώματά των ἦσαν λίθινα ἢ μετάλλινα, δὲν βλέπει παρὰ ὅ,τι καὶ εἰς τὸ ἔργον τῶν Ἀποστόλων: τὴν υπεράνθρωπον δύναμιν ἣτις ἐπενήργει καὶ ἐνίσχυνεν αὐτούς. Πίστιν σταθερὰν καὶ βίον ἀνάλογον πρὸς τὴν Πίστιν, σημειούμενον δι' ἔργων ἀγαθῶν, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ Πίστις αὐτὴ παρὰ τοῦ ἐνστερωθέντος αὐτῆν ἦσαν τὰ ἐφόδιά των, οἱ ὄροι τοῦ βίου των.

«Ἐξέχεον τὸ αἷμα αὐτῶν» τῷ ὄντι ἐξέχεον τὸ αἷμα αὐτῶν μετὰ πάσης προαίτητος, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος ἀναμαρτήτου, διὰ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ὑψίσταντο τὸ Μαρτύριον μετὰ πάσης χαρᾶς.

Ἐκεῖνος ἐξηγόρασε τὸ ἀνθρώπινον γένος καταργήσας πᾶσαν δουλείαν καὶ οἱ ζήσαντες πλησιέστερα εἰς τοὺς χρόνους τῆς δουλείας ἠσθάνθησαν πολὺ περισσότερον τὴν εὐεργετικὴν

δραῖσιν τῆς οὐρανοῦ Ἀπελευθερώσεως ἐπὶ τῆς ἐλευθέρως θελήσεως, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει ὁ Πλαστοργὸς εἰς τὸ Πλάσμα του καὶ τὴν ὁποίαν εἶχε δεσμεύσει καὶ καταστρέψει ἡ ἀδικία.

Ἀπὸ τῶν παναρχαιοτάτων τῆς πολιτικῆς ἱστορίας χρόνων ἀν παρακολουθήσῃ τις τὰς διαφόρους σταδιοδρομίας τοῦ πολέμου, τὰ ἀμυντικὰ μέσα, τὰς ἐκάστοτε νεωτέρας ἐφευρέσεις καὶ ἐπινοήσεις πρὸς φόνον, πρὸς ἐξαφανισμόν τῶν ὁμοίων καὶ παραβάει τὰ ἀποτελέσματα τούτων μὲ τὰ τῶν ἔργων τῶν Μαρτύρων βλέπει ὅτι τὰ τῶν δευτέρων εἶνε ἀσυγκρίτως λαμπρότερα τῶν πρώτων. Ἐκεῖνοι ἐπορεύοντο εἰς τὰς μάχας ὀπλισμένοι, ὅπως ἐπιτεθῶσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, αὐτοὶ παρίσταντο εἰς τὸ Στάδιον πρὸ λεγεῶνων στρατιωτῶν, πρὸ αἰμοχαρῶν τυράννων ὀπλισμένοι διὰ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας μόνον, κηρύσσοντες τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀντεπεξερχόμενοι κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ κατὰ τῶν πονηρῶν ἔργων. Τὸ ἰδεῶδες τοῦ σκοποῦ των ἦτο ἕνιστον, καὶ αἱ ἐμβριθεῖς ἀπαντήσεις, τῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλλοικῶν καὶ ἀπαιδευτῶν ἐκείνων, εἶνε ἄξια παντὸς θαυμασμοῦ. Ὅποια αὐτοθυσία! Ὅποια ἀγάπη τοῦ πλησίον! Πόσα βάρη ξένα ἔφεραν πολλάκις καὶ ὑπέστησαν δι' αὐτὰ βασανιστήρια ἐν σιγῇ θανάτου. Ὅποιοι σπαραγμοὶ ἐν ἀκατανόητῳ ὑπομονῇ διεξαγόμενοι. Περιεφρόνουν τὰς κοσμικὰς δυνάμεις, διότι εἶχον ἐγκόλπωθῇ τὴν οὐράνιον. Ἡ ἀδικία, ἡ ἀπιστίας κατηγοροῦντο διὰ τῆς ἀνακαίνσεως τοῦ Νόμου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀποκαλυφθέντος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Πᾶς ἄνθρωπος ἦτο Πλάσμα τοῦ Πλάστον, χαῖρον τὰ αὐτὰ δικαιώματα, καὶ ὡς ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας αὐτῆς ἤρχετο πρῶτον πάντων ἢ πρὸς αὐτὸν τὸν Πλάστην Θεὸν λατρεία. Τὰ ἀρχαῖα ἔθνη δὲν ἐπέτρεπον εἰς τὸν δούλον νὰ θῆῃ μετὰ τοῦ Κυρίου θύον ὁ δούλος μετὰ τοῦ Κυρίου ἤθελε θεωρεῖσθαι ἴσος πρὸς τὸν Κύριον, καὶ τοῦτο ἐκεῖνοι δὲν ἤθελον.

Ὁ Χριστιανισμὸς διὰ τοῦ ὁποίου εἰσῆλθεν ὁ ἀνθρωπισμὸς εἰς τὸν Κόσμον δι' ὅλους ὄχι δ' ἐν μέρος τῶν θνητῶν μόνον, κατήργησεν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τὸ ἄνιστον τοῦτο. Ὅλοι εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, λατρεύοντες τὸν ἀληθινὸν Θεόν, λαμβάνοντες μέρος εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἁγίας Πίσσεως, καὶ μετέχοντες τούτων. Ὅλοι ἀκούοντες τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἀσπαζόμενοι αὐτὸ ταυτοχρόνως, ἄνευ διακρίσεως κναοῦ ἢ ἐρυνθοῦ αἵματος. Καὶ τὰ εὐεργετήματα καὶ ἀποτελέσματα τῆς δωθείσης αὐτῆς χάριτος ἀκούομεν ὁμολογοῦντας, ὄχι πλέον ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεῖς, ἢ ἐρμηνευτὰς τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ἀλλὰ καὶ τινες ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐφρόνουν καὶ ἔγραψαν ὅλους διαφόρους. «Enmontrant l'

Ἡ ΔΙΣ ΔΙΑΗ ΚΑΣΤΡΩΜΕΝΟΥ
μαθήτρια τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ, ἡ γενομένη
δεκτὴ εἰς τὸ Ὀδεῖον τῶν Παρισίων.

esclave capable de vertu héroïque dans le martyre, égal de son maître et peut-être son supérieur au point de vue du royaume de Dieu, la foi nouvelle rendait l' esclavage impossible. Donner une valeur morale à l' esclave, c' est supprimer l' esclavage-L' antiquité n' avait conservé l' esclavage qu' en ex ceuant les esclaves des cultes patriotiques. S' ils avaient sacrifié avec leurs maîtres ils se seraient relevés moralement» λέγει ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ Renan. Ὁ δὲ ἐνθερμος ζηλωτῆς καὶ διδάσκαλος τοῦ Χριστιανισμοῦ Ferdinand Brunetière λέγει: «La liberté d' abors;

si la liberté n' est entrée dans le monde qu' avec le Cristianisme ; si vous ne la rencontrez nulle part que dans le Cristianisme et si la justification ne s' en trouve que dans le Cristianisme. Les Grecs et les Romains se sont comme enivrés du mot ils n' ont ni connu, ni conçu la chose.»

Θεὸς Δημητρίου βοήθει, κρῖζει μεγαλοφώνως ὁ ἐθνικὸς ἥρωσ στρατιώτης τοῦ ἱπποῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου Νέστορος εἰς τὸ Στάδιον, ὑφιστάμενος τὸ Μαρτύριον μετὰ τοῦ Κυρίου του· λαμβάνουν καὶ οἱ δύο τὸν Μαρτυρικὸν θάνατον καὶ τὸν στέφανον τῆς δόξης ἐνταντῷ.

Ἀλλὰ βλέπομεν καὶ τὸ γυναικεῖον φύλον περὶ τοῦ δποίου οἱ Ρωμαῖοι εἶχον φθάσει εἰς τὸ σημεῖον νὰ συζητῶσι ἐὰν εἶχε ψυχὴν, καὶ ὅπως τὴν ἰδέαν αὐτὴν ἔχουν ἀκόμη καὶ τινες φυλαὶ τῆς Ἀφρικῆς, βλέπομεν τοῦτο ἀπὸ τοὺς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ χρόνους νὰ ἐξέροχεται τῆς ἀφανείας του, καὶ νὰ λαμβάνη μέρος εἰς τὸ μέγα ἔργον. Ἐχομεν τὰς Διακονίσσας, τὰς Ἁγίας Μάρτυρας καὶ τὰς τῶν Μοναχικῶν ταγματίων, ἀπὸ τῆς Ἁγίας Μακαρίνης ἀδελφῆς τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ μοναστηρίου Μεγάλου Βασιλείου. Ὅλοι εὐργάσθησαν θαυμασίως εἰς τὴν θεμελίωσιν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ παραδείγματος, διὰ τῆς δεινότητος τοῦ λόγου καὶ τῶν τόσων ἄλλων ἀρετῶν αὐτῶν. Ἡ ὦραία ἰέα καὶ Βασιλόπαις Αἰκατερίνη ἐφίμωσε διὰ τῆς ρητορικῆς τῆς τοὺς ἑκατὸν πενήκοντα μεγάλους ρήτορας. Ὁμολογήσας δὲ τὸν θαυμασμόν του ὁ αἰμοβόρος Μαξέντιος διατάσσει τὸ Μαρτύριον αὐτῆς. Ἡ ἐπίσης λογία καὶ ὠραία Εὐφημία τόσον αἰ γνώσεις καὶ ἡ φιλοσοφία τῆς ἐγκρίνονται, ὥστε καὶ τὰς ἀποφάσεις τῆς ὑπὸ 600 Ἁγίων Πατέρων συνελθούσης ἱεραῶς Συνόδου ἐπικυρώνει, καὶ τοὺς καινοδόξους διὰ τῆς δεινότητος τοῦ λόγου τῆς κατασχύνει. Ἡ νεαρὰ Ρωμαία Βαρβάρη ὑφίσταται τὸ Μαρτύριον παρ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τῆς, ἀλλὰ δὲν δειλιᾷ, διδάσκει ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Μαρτυρίου, ἐλέγχει τὸ ἐσφαλμένον, καὶ σώζει πλῆθος ἄπειρον.

Δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἀπαριθμήσῃ τις τὸν Κόσμον τῶν Μαρτύρων, εἴτε νὰ σκιαγραφῆσῃ τὸ μέγιστον τοῦ ἔργου των, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς ὁ διαπρύσιος τοῦ Χριστιανισμοῦ ρήτωρ Παῦλος, δ' ἀκμίας ὅτε ὁ Χριστιανισμὸς ἐδύρασκετο εἰσεῖ εἰς τὰ σπάργανα, περιορίζεται εἰς τὸ νὰ τοὺς παραβάλλῃ μόνον μετὰ τὸν ἴσον: «Τοσοῦτον ἔχοντες ἡμῖν περιζήμενον ἴσον Μαρτύρων» δὲν εἶνε δυνατόν βέβαια νὰ ἀπαριθμήσῃ τις τὰ μετὰ ταῦτα ἴσων νεφῶν. Οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ὠνόμασαν τὸ αἷμα τῶν Μαρτύρων σπόρον τῆς Ἐκκλησίας· καὶ πράγματι ἐκ τοῦ

αἵματος τούτου ἐφύησαν τὰ μετέπειτα τόσα μυροβόλα ἄνθη· ἀντὶ νὰ φοβίξῃ ἡ ὄψις τοῦ αἵματος τούτου προσεῖλκε τοὺς βλέποντας, προσήρχοντο ὁσμήρααι ἄνθρωποι, ἠῦξανεν ὄλονεν ὁ ἀριθμὸς των. Ἐνθυμοῦμαι πάντοτε τὴν ἱστορίαν τῶν Μαρτύρων, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο μετὰ ἀπὸ σκόλησεν ἡ ἀνάμνησις των τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῶν νεκρῶν, ὅταν ἡ Ἑλληνικὴ παροικία, ἐπὶ κεφαλῆς ἔχουσα τὸν Ἀρχιμανδρίτην αὐτῆς, κατηλθεν εἰς τὸ ὑπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Καϊεταν νεκροταφεῖον, ὅπου ἀναπαύονται καὶ οἱ πρώτοι Βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδος Ὅθων καὶ Ἀμαλία, ὅπως δόξῃ Τρισάγιον.

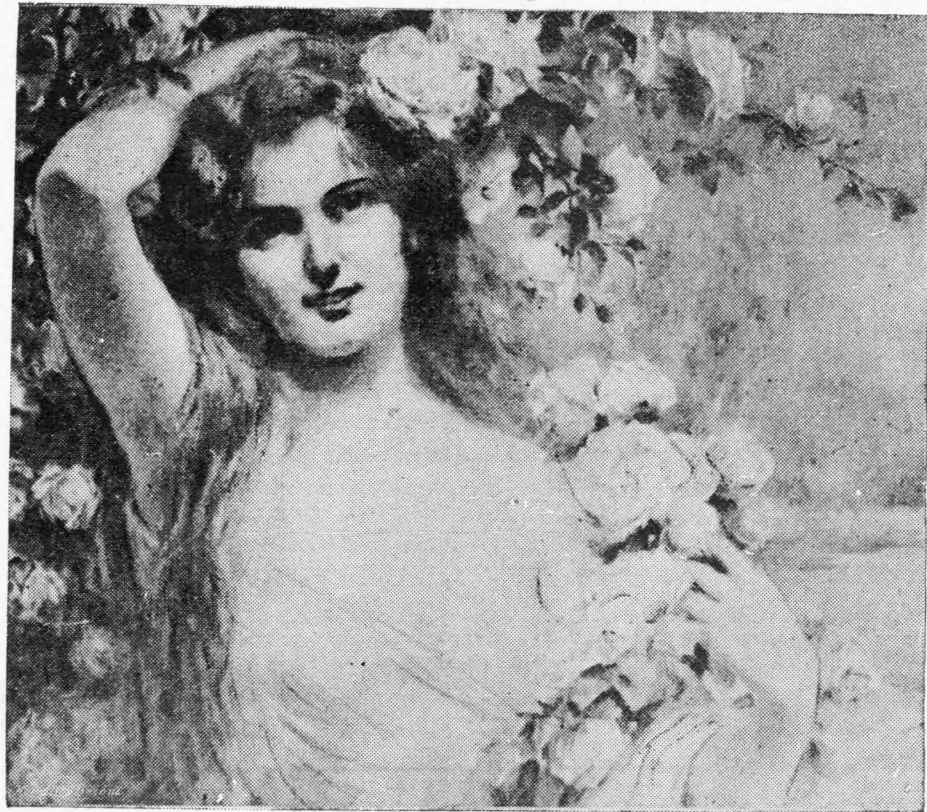
Τὸ ὑπὸ τοὺς στερεοὺς θόλους εὐρισκόμενον μικρὸν νεκροταφεῖον εἶνε διαμοιρασμένον εἰς τρία διαμερίσματα ὅπου ἀναπαύονται πέριξ, κατὰ σειρὰν μέλη τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ τὰ ἐξ ἀρχιστείας ἄλλων πριγκηπικῶν οἴκων τοιαῦτα.

Καθαραὶ αἱ πλάκες τοῦ ἐδάφους καὶ οἱ τοῖχοι, φωτισμένοι, στέφανοι νεφῶν ἀνθῶν ἐπὶ τῶν σαρκοφάγων, ἡ εὐωδία τῶν μελαγχολικῶν χρυσαυθῆμων ἀρωματίζουσι τὴν ὑπόγειον ἀτμοσφαῖραν, καὶ νεκρικὴ ἐπικρατεῖ σιγή. Ὡς εἶχον κατέλθει μόνη, δέκα λεπτὰ πρὸ τῆς ὀρθείσης ὥρας, μοὶ ἐφάνη ὅτι εὐρισκόμεν εἰς τὰς κατακόμβας. Καὶ ἐνθυμήθη τὴν ἱστορίαν τῶν μαρτύρων πάλιν καὶ τὴν καρτερίαν των. Βλέπουσα τοὺς σαρκοφάγους ἐνόμισα ὅτι ἔβλεπον αὐτοὺς καθημένους παρὰ οὓς τάφους τῶν φιλιτών, ἀκούοντας, ἢ διδάσκοντας τὸν θεῖον λόγον. Μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουον τὸν Μέγαν Παῦλον βροντοφωνοῦντα τὴν δικαιοσύνην καὶ ἰσότητά τοῦ Εὐαγγελίου, ὅτι πάντες καλοῦνται ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. Βασιλεῖς ἢ στρατιῶται πλούσιοι ἢ πένητες, δίκαιοι ἢ ἁμαρτωλοὶ· ὅτι ὁ κηρύξας τοῦτο δὲν ἀρέσκειται εἰς ψευδεῖς, ψευδῶς ποιουμένους τύπους ἀσεβοῦντων, ἀλλ' εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ πνεύματος τῶν λόγων του. Καὶ ἤθελε μὲ φέρει πολὺ μακρὸν ἢ φαντασία εἰς τὸν ἰδανικόν μου κόσμον, ἂν δὲν εἶχε φθάσει ἡ Ἑλληνικὴ παροικία.

Μετὰ τὸ Τρισάγιον καὶ τὰς ὑπὲρ ἀναπαύσεως εὐχὰς παρὰ τοῦ Α. Ἀρχιμανδρίτου Κυρίου Γερμανοῦ Βλάχου ἔψαλεν ὁ χορὸς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας τὸ Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτῶν. Ἡ ἁρμονικὴ καὶ μελωδικὴ ἐκείνη τοῦ χοροῦ μουσικὴ, ὅταν ἀντήχησεν εἰς τοὺς ὑλογείους θόλους, ἀπέσπασε καὶ τὸ πνεῦμά μου ἀπὸ τὰς κατακόμβας, ὅπου ἐπλανᾶτο, καὶ τὸ μετέφερε εἰς σφαῖρας ὑπερκοσμίου. Τότε πλέον ἐνόμισα ὅτι ἤκουον ἄγγελων ψαλλόντων ἀναμνηστικὸν ὑμνητήριον εἰς τοὺς ἀναπαυόμενους ἐκεῖ μάρτυρας βασιλεῖς μας. Αἰωνία ἡ μνήμη αὐτῶν!

Ἐν Μονάχῳ

MARIA ΠΙΝΕΛΛΗ

ΝΥΜΦΗ

Ἡ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΛΙΣΤΣ

Ἐνῶ τόσαι δυσχέρειαι ἐμεσολάβησαν διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἑκατονταετηρίδος ἐνὸς τῶν μεγαλύτερων διδασκάλων τῆς γαλλικῆς λαϊκῆς μουσικῆς, τοῦ Ambroise Thomas, οἱ Οὐγγροὶ μεγαλοπρεπέστατα ἐώρτασαν πρὸ ὀλίγου τὴν ἑκατοστὴν ἐπέτειον τοῦ δοξασμένου συμπατριώτου των Franz Liszt. Τὸ παρήγορον ἐν τούτοις εἶνε ποῦ μποροῦμεν ὅλοι νὰ λάβωμεν μέρος στὴν ἑορτὴν αὐτὴν· διότι μεταξὺ ὄλων τῶν καλλιτεχνικῶν μνημοσύνων ἐκεῖνα τῆς μουσικῆς ἔχουν διεθνή χαρακτῆρα. Διὰ τὸν μουσικὸν περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον καλλιτέχνην μπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ πῶς δὲν ἔχει πατρίδα. Μ' ὅλην τὴν οὐγγρικὴν ἢ γερμανικὴν ἐπιρροὴν ποῦ ἀναγνωρίζει τις εἰς τὰ ἔργα τοῦ Λίστ ἢ ψυχὴ καθενὸς δὲν συγκινεῖται εἰς τὸν αἰώνιον ἦχον τῆς ξένης ψυχῆς του; Δὲν μᾶς φαίνεται ὅτι εἶνε καὶ δικὸς μας ὁ δαιμόσιος αὐτὸς μουσικὸς; Καὶ δὲν ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς, κατὰ τὴν ἡμέραν ποῦ δοξάζεται τὸ πνεῦμα του, νὰ ἐνώσωμεν τὸν φόρον τοῦ θαυμασμοῦ μας εἰς ἐκεῖνον τῶν συμπατριωτῶν μας;

Ὁ Λίστ δὲν ἐπῆρξε μόνον, ὅπως ἤθελον νὰ πιστεύουν, ἐφόσον ἔζη, ἕνας μεγαλοφυῆς Pianist, ἀλλ' ὑπῆρξεν ἐπίσης, καὶ εἶνε τὸ λαμπρότερον τῆς δόξης του, ἕνας σοφὸς καὶ ἐμπνευσμένος συνθέτης ποῦ ἄφησεν ἔργα ἀθάνατα. Χωρὶς νὰ ὀμιλήσωμεν διὰ τὰς ἀντιγραφὰς, παραφράσεις ἢ ραμφωδίας του, ποῦ δὲν βλέπουν παρὰ τὸν θρίαμβον, δὲν ἔχομεν τὰ Années de pèlerinage μ' ἕνα τόσο βαθὺ ποιητικὸ ἀσθημα, τὰ Poèmes symphoniques μὲ ἐμπνευσιν καὶ τέχνην τόσον παραδόξως τῆς ἐποχῆς; καὶ προπαντὸς δὲν ἔχομεν τὴν Dante symphonie τὴν Faust-symphonie καὶ τὴν Souate eu Si αὐτὰ τὰ καθαρῶς ἀριστοτεχνήματά του;

Ἡ βραδύτης ἢ ἐπελθοῦσα εἰς τὴν ἐκδοσιν τῶν τελευταίων τευχῶν ὀφείλεται εἰς ἀσθένειαν τῆς κ. Παρρέν, ἢ ὅποια ζητεῖ συγγνώμην ἀπὸ τὰς ἀναγνωστριάς τῆς.

Τὸ προσεχὲς δὲ τεῦχος θὰ ἐκδοθῇ διπλοῦν, ἦτοι τὸ τῆς 1—15 καὶ 15—30 Νοεμβρίου ὁμοῦ.

Ἀναμφιβόλως ὑπάρχουν καὶ ὄλλοι ὡς τὸν Liszt μεγάλοι μουσικοὶ ποῦ ἄφησαν μεγαλείτερον ἀριθμὸν ἔργων τελείων. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ὅπερ μᾶς ἔδωκεν ὁ Λίστ μετὰ τὴν δύναμιν, δύναται μετὰ μίαν λέξιν νὰ ὀνομασθῇ: ἡ νεότης. Ἀπὸ τὴν νεότητα ἡ μουσικὴ του ἔχει τὸν ἐνθουσιασμὸν, τὸ φιλελεύθερον καὶ ριψοκίνδυνον πνεῦμα ὅπερ τείνει πρὸς ἀκαταμάχητον γοητείαν, πλὴν ὅμως αὐτῶν, μᾶς ἐνδιαφέρει διότι ἐνδύομεν εἰς αὐτὴν ὅλας τὰς ἀπὸ πενήτητον χρόνων ἐξελίξεις τῆς μουσικῆς.

Εἰς τὸν ἦχον τῆς ἀληθμονήτου νεότητος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ Λίστ ζῶν ἀκόμη ἔπρεπε νὰ εἶνε ὁ ἀγαπητότερος τῶν ἀνθρώπων, τὸ ἔργον του ὀφείλει τὴν αἰωνίαν γοητείαν του. Αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει ἄλλως ἀπὸ τοῦ ν' ἀγαπῶμεν τὸν Beethoven τὸν Mozart, τὸν Bach τὸν Haendel τὸν Wagner δι' ἄλλας χάριτας ἀκόμη καὶ δι' αὐτὴν.

Κατὰ μετάφρασιν ΦΑΝΗ ΜΙΑΟΥΤΑΗ

Ἡ κ. Σοφία Τσίλλερ καὶ ἡ ἑκατοντοετηρὴς τοῦ Λίστ

Ἡ κ. Σοφία Τσίλλερ μᾶς ἔδωκε καὶ ἐδῶ τὴν χάριν τῆς πανηγύρεως τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ. Τὸ φεαγὲ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου εἶχε μεταβληθῆ εἰς ἕνα ὠραῖον βωμὸν Τέχνης, εἰς τὸν ὁποῖον ἴερα καὶ μουσικῶς ἐμπνευσμένη ἡ κ. Σοφία Τσίλλερ ἐσκόρπισε γύρω τῆς ὅλην τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸ μέθυ καὶ τὸ σφρίγγος τῶν μουσικῶν συνθέσεων τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ. Βεβαίως ὁ Λίστ ἐὰν ἔζη, θὰ ἦτο εὐτυχῆς, διότι εἰς τὴν μικρὰν μουσικῶς σημερινῇ Ἑλλάδα εὐρέθῃ διεσπασμένης τῆς τοιαύτης ἀξίας.

Τὸ μνημόσυνον αὐτὸ τῆς Τέχνης ἠκούσθη μετὰ κατανύξιν καὶ θαυμασμὸν ἀπὸ κοινὸν ἐκλεκτότατον καὶ ἐχειροκροτήθη μετὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν, τὸν ὁποῖον παντοῦ καὶ πάντοτε δημιουργεῖ τὸ θαυμάσιον παίξιμον τῆς μεγάλης μας καλλιτέχνης.

Εἰς τὴν ὠραίαν αὐτὴν ἑορτὴν παρετηρήθη καὶ πάλιν ἡ διαφορὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς διαπρεποῦς καλλιτέχνης, ἥτις ἐφήρμοσε πρῶτη καὶ μόνη εἰς τὸν τόπον μας τὸ σύστημα Derpe, εἰς τὸ ὁποῖον στηρίζεται καὶ ἡ διδασκαλία τῆς. Ἡ κατωτέρω μελέτη τῆς κ. Τσίλλερ δίδει περιληπτικὴν ἔννοιαν τοῦ ἐν λόγῳ συστήματος.

Τὸ σύστημα Derpe

Τὸ σύστημα Derpe, διὰ τὸ ὁποῖον τόσα ἔγραψαν, δὲν εἶναι νέα μέθοδος, ἀλλ' αὐτὴ ἡ μέθοδος τοῦ πιάνο, εἰς τὴν ὁποῖαν συνδυάζεται ἡ ἐργασία τοῦ ἔγκεφάλου μετὰ τῶν χειρῶν δι'

ἀσκήσεων, ἃς ἐπιβάλλει ἡ νόησις καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλονται αἱ ἄπλαϊ καὶ ἁρμονικαὶ κινήσεις τοῦ ἐκτελεστοῦ.

Εὐθὺς ὡς ἡ ἔξις αὐτῆ ἀποκτηθῆ διὰ τῆς ἀσκήσεως τὰ χεῖρα γίνονται ἐλαφρὰ ὡς πτερὰ καὶ φέρονται ἄκοπα ἐπὶ τοῦ ὄργάνου, ἐπείσονται εἰς τὰς μιν κινήσεις τοῦ ὄμου καὶ τοῦ βραχίονος, ἃς διευθύνει ἡ νόησις μετὰ ταχύτητα, λεπτότητα καὶ δύναμιν, ἥτις ἐπῆρξε διὰ πολλὴν καιρὸν τὸ μουσικὸν τῶν μεγάλων διδασκάλων.

Ὁ Derpe ὡς πρῶτον ὄρον τῆς ἀπλῆς καὶ ἐσκεμμένης κινήσεως θεωρῶν τὴν χάριν ἀντιτάσσεται ριζικῶς πρὸς τὰς συγγραφεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐπιζητοῦν ὠραίας ἐκτελέσεις δι' ἐπιπόνων καὶ σπασμωδικῶν προσπαθειῶν. Ἀποτέλεσμα ἄμεσον τούτων εἶναι ὀδυνηραὶ συστολαὶ καὶ ἀλλοιώσεις τῶν χειρῶν καὶ τῶν δακτύλων. Χάρις εἰς τὰς τέσσαρας ἀσκήσεις, τὰς δημιουργηθείσας τόσον εὐφρῶς παρὰ τοῦ Derpe ἐπέρχεται ἄμεσος μεταρρυθμισ εἰς τὸ τεχνικὸν μέρος τοῦ πιάνο.

1ον Θυμῶδες τῶν δυσκολιῶν, αἱ ὁποῖαι ἐθεωροῦντο ἀνυπερβληταί.

2ον Τροποποιήσις τῆς πειότητος τοῦ ἦχου.

3ον Ἐξωτερικεὺς εὐάρεστος τῆς μουσικῆς ἐννοίας.

Συνήθως ἡ μικρὰ τάξις τῶν ἐκτελεστικῶν παίζει καλὴν μουσικὴν πολὺ κατὰ μελετημένην. Ἡ virtuosité μετὰ ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς, τὴν ταχύτητα, τὴν δύναμιν καὶ τὸ brío καλλιεργούνηται μέχρις ὑπερβολῆς. Ἐνῶ ἡ βαθύτης καὶ ἡ πρωτοτυπία, προσόντα ἀπαραίτητα εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς ἐρμηνεύσεως, παραμερίζονται κατὰ τὸ πλεῖστον.

Οἱ ἰδιοφρεῖς μουσικοὶ παίζουν μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἔλεγε ὁ Derpe· ἀλλὰ μετὰ τὸ σύστημά μου εἰμποροῦν ὅλοι νὰ ὑπερικήσουν τὰς τεχνικὰς δυσκολίας.

Μουσικὰ ρητά.

1) Ὅ,τι εἶναι εὐχάριστον εἰς τὴν ὄψιν εἶναι καὶ σωστόν.

2) Τὸ ἀπλοῦστερον κομμάτι πρέπει νὰ παίζεται ὡς ἀριστούργημα.

3) Πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς καλλιτεχνικὸς νόμος ἡ συγχώνευσις τῶν δύο αὐτῶν πραγμάτων. «Κάλλος τῶν κινήσεων καὶ κάλλος τῶν ἡχων.»

4) Τὸ χεῖρι πρέπει νὰ εἶναι ἐλαφρὸν ὡς πτερὸν, καὶ νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν βραχίονα. Θέσις σωστὴ τοῦ βραχίονος καὶ τῆς χειρός.

5) Εἰς τὸ παίξιμον δὲν πρέπει νὰ φαίνεται ἡ καταβαλομένη προσπάθεια, ἀφοῦ τὸ κατώτατον ὄριον τῆς δυνάμεως δίδει τὸ ἀνώτατον μέτρον τῆς ἐντυπώσεως. Πρὸς ἐπίτευξιν αἰσθη-

τικῆς ἐκτελέσεως πρέπει πρὸ παντὸς νὰ εἶναι τις κἀνοχος τῆς ἀπλῆς καὶ πλαστικῆς κινήσεως. Μόνον δι' αὐτῶν γίνεταί τις κύσιος τοῦ χρωματισμοῦ τῶν ἡχων, ἀποδίδει εἰς τὸ παίξιμον συνεπτηγμένην ἀπολύτως μορφὴν καὶ καταστᾶ ἐποχείριον τῆς σκέψεως ἀλάνθαστον μηχανικὴν ἐκτέλεσιν.

(Le Virtuose) Σοφία Τσίλλερ Σειρὰ μαθημάτων συστήματος Derpe

Ἡ κ. Σοφία Τσίλλερ, ἡ μεγάλη καλλιτέχνης μας ἰδρύει εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων σειρὰν καλλιτεχνικῶν μαθημάτων (Cours de Piano) διὰ τὰς ἐπιθυμούσας νὰ ἀκολουθήσουν τὸ σύστημα τῆς διδασκαλίας, τὸ ὁποῖον ἐκθέτει ἀνωτέρω.

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων θεωρεῖ ἀποκτικῶς πολὺτιμον τὴν συνεργασίαν τῆς κ. Σοφίας Τσίλλερ, ἡ ὁποία ἐπιθυμεῖ νὰ συντελέσῃ εἰς ὅσον δῆποτε εὐρύτεραν διδασίαν τοῦ συστήματος Derpe. Ἡ κ. Τσίλλερ δέχεται κατὰ προτίμησιν μαθητριάς ἀρχαρίους, ὅπως κατορθώσῃ νὰ τὰς ἐξοικειώσῃ ἐξ ἀρχῆς μετὰ τὸ σύστημά της.

Πληροφορία διὰ τὰ Cours αὐτὰ παρέχονται εἰς τὰ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, ὁδὸς Ὁθωνος 4, Πλατεῖα Συντάγματος, παρὰ τὸ Ξενοδοχεῖον Σπλέντιντ.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΔΟΥ ΤΣΙΛΛΕΡ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον μία ἀπὸ τὰς πλέον διαδεδομένας ἐφημερίδας τῆς Βοστώνης The Transcript, δημοσιεύει κριτικὴν πολὺν ἐπαινετικὴν διὰ τὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα τῆς δος Τσίλλερ.

Ὁ κριτικὸς, ἀπὸ τοὺς ἐπισήμους ἀνεγνωρισμένους τεχνολόγους τῆς Βοστώνης κ. Downe, τοῦ ὁποῖου τὴν ὠραίαν καὶ τιμητικὴν διὰ τὴν δα Τσίλλερ μελέτην δημοσιεύομεν σήμερον, ἀναγνωρίζει εἰς τὴν νέαν καλλιτέχνη τὰς καλλιτεχνικὰς ἀρετὰς, αἱ ὁποῖαι τῆς ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐδῶ, εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἐμφανίσεώς της εἰς τὴν πρὸ πενταετίας ἐκθεσὶν τοῦ Ζαππείου.

Ἡ διαφορὰ μόνον εἶναι ὅτι ἡ τοιαύτη ἀναγνώρισις ὑπὸ ξένου εἰδικοῦ τεχνολόγου ἐξασφαλίζει εἰς τὴν δα Τσίλλερ μίαν θέσιν ἐπιφανῆ εἰς τὴν διεθνή καλλιτεχνικὴν κίνησιν καὶ εἰσάγει τὰ ἔργα της εἰς χώραν, ὅπου κυκλοφορεῖ τὸ δολλάριον ὡς μονὰς καὶ ὅπου τὰ καλλιτεχνικὰ ἔργα ἀμείβονται μετὰ ἀνάλογα τῆς ἀξίας των.

Μετὰ ἀληθῆ ὑπερηφάνειαν ἡ «Ἐφημερίς τῶν

Κυριῶν» ἀναγράφει σήμερον τὴν πρὸς τὴν συμπαθεστάτην καλλιτέχνην τιμητικὴν αὐτὴν διακροσὴν καὶ δημοσιεύει κατωτέρω τὴν μετάφρασιν τοῦ ξένου κριτικοῦ.

Ἔργα ὑπὸ τῆς δίδος Τσίλλερ.

«Εἰς τὸ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐν τῇ ὁδῷ Μπρούφιλδ πλησίον τοῦ Τρέμοντ, ἐκτίθενται δύο ἐλαιογραφίαι ἐσωτερικοῦ οἰκίας ὑπὸ τῆς δίδος Φιφῆς Τσίλλερ, μᾶς ἑλληνίδος ζωγράφου.

Ἡ μία ἐκ τούτων παριστᾷ τὸ ἐσωτερικὸν μᾶς τραπεζαρίου, μετὰ τὸν ἠλιακὸν φῶς διαχεόμενον διὰ μέσον ἐνὸς παραθύρου μετὰ διαφανῆ κίτρινα μεταξωτὰ παραπετάσματα· τὸ φῶς πίπτει εἰς τὸ δάπεδον ὅπου εἰς κόκκινος τάπητος εἶναι ἐστρωμένος, κατωθεν μᾶς τραπέζης ἐτοιμῆς διὰ γεῦμα.

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο δὲν ὑπάρχουν πρόσωπα. Ἀλλὰ ἡ ἐντύπωσις τοῦ φωτός ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀποδίδεται μετὰ μίαν πολὺν μεγάλην δύναμιν φυσικότητος καὶ αἰγλιέσεως λαμπρότητος.

Τὸ ἕτερον ἔργον παριστᾷ τὸ ἐσωτερικὸν μᾶς κουζίνας, ἔδῶ ὑπάρχει καὶ τὸ portrait μᾶς μαγειρίσεως. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ ἐπίσης εἶναι πολὺ δυνατὸν καὶ ἀπὸ δεξιότατον χεῖρι καλλιτέχνου.

Εἰς αὐτὸ ὑπάρχει ὀλιγωτέρα φωτεινότης· τὸ φῶς εἶναι μᾶλλον σκορπισμένον, ἀλλὰ ἡ nature morte τοῦ μαγειρίου, τὸ ζωγραφίσμα τῶν ἀγγείων καὶ κατσαρολῶν καὶ λεβήτων καὶ ἄλλων οἰκιακῶν σκευῶν εἶναι καμωμένον ἀπὸ καλλιτέχνην, ὁ ὁποῖος φαίνεται νὰ κατέχη εἰς μὲν μὲν μὲν τὸν βαθμὸν τὸ αἶσθημα τῆς κατανομῆς τοῦ φωτός εἰς μίαν πλουσίαν κλίμακα τόνων, καθὼς καὶ τὴν τελείαν τὴν ζωτικὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀντικειμένων.

Ἡ Δίς Φιφὴ Τσίλλερ ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις κατὰ τὸ 1880. Ὁ πατὴρ της, ὁ καθηγητὴς Ἐρνέστος Τσίλλερ ἐπῆρξεν ἀρχιτέκτων τῆς Ἀθῆναις, καὶ ἡ μήτηρ της εἶναι λαμπρὰ κλειδοκυμβαλίστρια.

Ἡ καλλιτέχνης ἤκουσε τὰ πρῶτα ἐπαγγελματικὰ μαθήματα εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ Σχολὴν τῶν Τεχνῶν τοῦ Στρέβλοου. Μετὰ τριετὴ σπουδὴν μετέβη εἰς Δρέσδην διὰ περαιτέρω σπουδῆς, ἀλλὰ ἐκεῖ δὲν ἤρξε τὸν κατὰλληλον διὰ τὸ τάλαντόν της διδασκαλίαν.

Ἐπιστρέψασα εἰς Ἀθήνας ἐφοίτησεν ἐπὶ τρία ἔτη εἰς τὴν ἐκεῖ Ἀκαδημίαν τῶν Καλῶν Τεχνῶν ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν τοῦ καθηγητοῦ Ἰακωβίδου τοῦ νῦν Διευθυντοῦ τῆς ἐν λόγῳ Ἀκαδημίας. Ἡ διδασκαλία τοῦ κ. Ἰακωβίδου ἐπῆρξε δι' αὐτὴν σημαντικώτατα ἀποτελεσματικῆ.

Ἡ Φιφὴ Τοίλλερ μένει εἰς Ἀθήνας ὅπου ἔχει ἐκθέσει ἐπιτυχῶς καὶ πωλῆσῃ ἀρκετὰ ἐκ τῶν ἔργων της.

Τινὰ τῶν ἔργων της ἠγοράσθησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ Ἀμερικανῶν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν της.

Δὲν ἐξέθεσαν εἰσέτι εἰς Παρισίους, ἂν καὶ προσεκλήθη πρὸ τοῦτο.»

Ἡ ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ ΤΗΣ κ. ΣΑΡΡΑΣ ΜΟΝΟ

Μία θκυμσική καὶ ἐντελῶς οἰκογενειακὴ ἐορτὴ συνεκέντρωσε εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς κ. Jules Siegfried τοὺς στενωτέρους φίλους καὶ θκυμσικὰς τῆς τελευταίως παρεσημοφορηθείσης κ. Σάρας Μονό, προέδρου διαφόρων γυναικείων σωματείων καθὼς καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν γυναικῶν τῆς Γαλλίας.

Ὁ γερουσιαστὴς κ. Φερδινάνδος Δρεῦφούς, ἐνεχείρησε τὸν Σταυρὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς εἰς τὴν γυναικείαν κυρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀπηύθυνε καὶ θερμὰ λόγια τιμῆς καὶ θαυμασμοῦ, διὰ τοὺς ὑπὲρ τῶν γυναικῶν τῆς Γαλλίας μακροὺς καὶ πελυμύθους ἀγῶνας της.

Ἄλλος γερουσιαστὴς ὁ κ. d'Estournelles de Constant ἐξέφωνησε μετὰ ταῦτα ὠραῖον φεμινιστικὸν λόγον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνέπτυξε δικαίως θεωρεῖ τὸν φεμινισμόν ὡς πρῶτον παράγοντα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἀληθινῆς προόδου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἡ κ. Σάρα Μονό συγκεκινημένη, ἀλλὰ καὶ ἀπλὴ καὶ ταπεινὴ ὡς πάντοτε, ἠγαθήσθησε τὰς φίλας καὶ τοὺς φίλους της διὰ τὴν ὠραίαν καὶ τιμητικὴν ἐορτὴν, ἣ ὁποία δὲν ἔγινεν ἀποκλειστικῶς ἐπὶ τῆς εὐκαιρίας τῆς ἀπονομῆς τοῦ παρασήμου, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐκδήλωσιν ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν γυναικῆ, ἣ ὁποία ἀφιέρωσεν ὅλην τὴν ζωὴν της εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ καλοῦ, τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ εὐγενούς.

Πρὶν νὰ γίνῃ φεμινίστρια ὑπῆρξεν ἡ ἰδρῦτρια καὶ ἡ ψυχὴ πολυπληθῶν εὐεργετικῶν σωματείων.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδρῦτρια τῆς ἐνώσεως τῶν ἰδρυμάτων καὶ εὐεργετικῶν σωματείων τῆς Γαλλίας, τὰ ὁποία ἐπὶ πολλὰ ἤδη ἔτη κρατεῖ ἐνωμένως τὰς γυναικῆς τῶν διαφόρων κλάδων καὶ δογμάτων διὰ τῆς συνόδου τῶν Βερσαλλίων, τῆς ὁποίας πρόεδρος εἶναι ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν αὐτὴ ἡ κ. Μονό.

Τὴν ἐνθουσιασμὸν μετὰ τὴν μακρὰν σκούφισιν της, ἐν εἶδος λαϊκῆς ἀδελφῆς εἰς τὸ πρῶτον

συνέδριον τῶν γυναικείων σωματείων καὶ ἰδρυμάτων τῆς Γαλλίας κατὰ τὸ 1889. Διακηρυχθέντος ἀντιπροσώπου εἰς τὸ συνέδριον ὑπὲρ τῶν τριάντα πέντε γυναικείων σωματείων διακηρυχθέντων. Δειλὴ, χωρὶς τίποτε εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὸ ὁποῖον νὰ προδίδῃ τὴν δύναμιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς της, μὰς περιέφερον ἡμᾶς τὰς ξένας μίαν ὁλόκληρον ἡμέραν ἀπὸ ἰδρυμάτων εἰς ἰδρυματὰ καὶ μὰς ἐγνώρισεν διὰ τῶν ἔργων της αὐτῶν τὴν ὠραίαν καὶ ποικίλην δρασίαν της.

Εἰς τὸ συνέδριον τοῦ 1900 ἦτο αὐτὴ ἡ πρόεδρος. Ἐξ ἴσου ταπεινὴ καὶ μετριόφρων, χωρὶς κανὲν ἀπὸ τὰ χαρίσματα οὔτε τοῦ λόγου, ἀλλ' οὔτε τοῦ πλουσίου καὶ σπινθηροβολούντος πνεύματος, διηύθυνε τὰς ἐργασίας τοῦ συνεδρίου μετὰ πολλὴν τάξιν καὶ πειθορὰν καὶ μετὰ μεγάλην δύναμιν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς χρονολογεῖται ὁ προσηλυτισμὸς τῆς εἰς τὸν φεμινισμόν, καὶ ὡς φεμινίστρια ἐργαζομένη μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν ἐξελέγη βραδύτερον πρόεδρος τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῶν γυναικῶν τῆς Γαλλίας.

Εἰς τὴν ἐορτὴν τῆς παρεσημοφορίας τῆς κ. Μονό παρίσταντο ἄλλοι τέσσαρες παρεσημοφορημένοι ἤδη κατὰ τὸ παρελθόν: αἱ κ. κ. Pauline Kergomard, ἀξιωματικὴ τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς καὶ αἱ κ. κ. Isabelle Bogelot, Toussain, καὶ Pegard, ἱππότιδες.

Ἄλλαι παρεσημοφορηθεῖσαι.

Ἄλλη παρεσημοφορηθεῖσα τελευταίως εἶναι ἡ κ. Metala, ἣ ὁποία ἀπὸ δωδεκαετίας εἶναι ἐπόπτρις τῶν χειροτεχνημάτων εἰς τὰ γυναικεία Λύκεια. Εἶναι ἐκ τῶν γυναικῶν αἱ ὁποῖαι συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὴν γυναικείαν οἰκοκυρικὴν μόρφωσιν καὶ ἣ ὁποία διωργάνωσεν εἰς τὴν τελευταίαν σχολικὴν ἔκθεσιν τῶν Βρυξελλῶν τὸ χειροτεχνικὸν τμήμα τῶν Λυκείων τῆς Γαλλίας.

Ἡ δις Malmanche καταλέγεται ἐπίσης μετὰ τῶν παρεσημοφορηθεισῶν γυναικῶν τῆς Γαλλίας, παρεσημοφορηθεῖσα ὑπὸ ἱππότου εἰς ἀξιωματικὸν τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς. Ἡ δις Malmanche εἶναι ἡ ἰδρῦτρια τῶν πρώτων ἐμπορικῶν γυναικείων μαθημάτων τῆς Γαλλίας. Εἰς τὴν πρωτοβουλίαν της αὐτὴν ὀφείλεται τὸ πλῆθος τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἐργάζονται ὡς λογίστριαι, ταμίαι καὶ ἰδρῦτριαι ἀκόμη ἐμπορικῶν καὶ τραπεζιτικῶν ἐργασιῶν καὶ αἱ ὁποῖαι κερδίζουν ἐντίμως καὶ ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν τὸν ἄριστον τῶν.

ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΑ Ἡ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΚΟΥΪΝΤΕΤΟΥ

Διπλάσιον χῶρον ἂν εἶχε τὸ Ὠδεῖον θὰ ἐγέμυζεν ὅλον ἀπὸ τὸ πλῆθος τοῦ συνέρρουσε διὰ τὴν ἀκούσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ κουιντέτου, διὰ τὸ ὁποῖον ἐγράψαμεν ἤδη.

Κάθε νεωτερισμὸς ἐλκεῖ, ἀλλὰ εἰς τὴν περιστασίαν αὐτὴν τὸ ὄνομα τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ κουιντέτου κ. Καλομοῖρη συνετέλεσε πολὺ εἰς τὴν βεβαιότητα τοῦ κοινῶν περὶ τῆς μουσικῆς ἀπολαύσεως, ἣ ὁποία τὸ ἐπερίμενε.

Ὅλαι αἱ προσδοκίαι ἰκανοποιήθησαν. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ κουιντέτου τελεία, ἡ μουσικὴ πρωτότυπος, ἀπαλή, γλυκὴ ὡς ὁμιλεῖ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ψυχὴν, τὴν ὁποίαν συνταράττει. Τὰ ὀνόματα τῶν συνθετῶν Goldmark καὶ Dvorak ἄγνωστα σχεδὸν ἐδῶ ἔγιναν ἀμέσως ἀπὸ τὰ ἀγαπητότερα.

Τὸ κουιντέτο τοῦ Goldmark μουσικὴ δωματίου, ὅπως λέγουσιν οἱ Γάλλοι, ἡσυχον, θωπευτικόν, ἔχει μελωδίας τρυφεράς, γαμάτας μετὰ γλυκύτητα καὶ πάθος, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ στερεῖται ζωηρῶν ἐξάρσεων αἱ ὁποῖαι προκαλοῦν τὸν ἐνθουσιασμόν.

Ἄλλὰ καὶ ἡ μουσικὴ τοῦ Dvorak εἶναι τόσο μαῖλλον συμπαθητικὴ, ὅσον ἀποδίδει πιστότερα τὴν ἐθνικὴν μουσικὴν τῶν Βοημῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ζωγραφίζεται ὅλη ἡ παράδοσις καὶ ὅλη ἡ ψυχὴ τοῦ Σλαβικοῦ αὐτοῦ λαοῦ. Ἡ μουσικὴ τοῦ Dvorak εἶναι τραφεδιά ὅλη πάθος καὶ ὅλη ἐθνικὸν χροῶμα. Εἶναι τραγοῦδι δημοτικὸ καὶ χορὸς ἐθνικὸς μαζὶ καὶ εἶναι συγχρόνως μουσικὴ κλασικὴ καὶ δύσκολον καὶ ἀσυμβίβαστον, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμως ὁ μέγας συνθέτης ἐπέτυχε τελείως.

Ἡ ἐκτέλεσις ὑπῆρξε τελεία, ὅπως τελεία καὶ ἐδουλειῶντος ὑπῆρξεν ἡ μελέτη τῶν πέντε ἐκτελεστών. Ἡ κ. Σκεπέρ καὶ ἡ δις Γεννάδη ἐτραγούδησαν μετὰ πολλὴν τέχνην καὶ ἀπέδωκαν ὅλον τὸ αἶσθημα καὶ ὅλον τὸ πάθος τῶν μεγάλων αὐτῶν μουσουργῶν.

Ὁ κόσμος ὁ ὁποῖος εἶχε καταλάβει καὶ τὴν σκηρὴν ἀκόμη, συνεκινήθη, ἐνθουσιάσθη, ἐχειροκρότησε καὶ περικρινε ἀνυπομόνως τὴν β' συναυλίαν, ἣ ὁποία θὰ περιλάβῃ ἔργα τοῦ Lindling καὶ τοῦ Brahms.

Εἰς τὸ θέατρον εἶχαμεν τὴν πρώτην ἀπὸ τὰς προαγγελθείσας ἐπισήμους tournées μετὰ τὸν θίασον τοῦ ζεύγους Sylvain, γνωστοὺς ἤδη εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐπαίξαν τὴν Ἡλέκτραν, τὸν Ἀπόστολον καὶ τὴν Ἐκάβην. Εἰς τὰς τραγωδίας ἡ πομπώδης καὶ ὅλη στόμφος ἀπαγγελία τῆς Γαλλικῆς κωμωδίας ἐκούρασε μᾶλλον

Ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτας ἀρχηγούς τῆς Κρήτης
ὁ κ. ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ

τὸ κοινόν μας, τὸ ὁποῖον νεωτερίζει εἰς τὰ ζητήματα αὐτὰ περισσότερον καὶ ἀπὸ τὸ Παρισινὸν ἀκόμη. Ἄλλως τε καὶ ὁ χορὸς τῆς Ἡλέκτρας καὶ ἡ ἐνδυμασία καὶ οἱ τύποι κάθε ἄλλο παρὰ ἀνεκτὸς ἦτο. Ἡ κ. Sylvain μετὰ τὰς ἀγαματώδεις στάσεις καὶ κινήσεις της ἔκαμε βεβαίως ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ καὶ ὅσοι κατ' ὄρθωσαν νὰ βλέπουν μᾶλλον παρὰ νὰ ἀκούουν ἰκανοποιήθησαν περισσότερον.

Ὅπως δὴποτε ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ θίασου ἦτο ὁ Ἀπόστολος. Ὁ κ. Sylvain ἔπαιξε τέλεια, καθὼς καὶ ἡ κ. Sylvain καὶ ὅλος ὁ θίασος ἐν γένει.

Οἱ θεαταὶ τὴν φορὰν αὐτὴν χειροκρότησαν μετὰ τὴν καρδίαν των, βεβαίως δὲ ἠσθάνθησαν μίαν ἀπὸ τὰς πλέον δυνατὰς καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Πνεῦμα φιλολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν διαλέξεων πνέει κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν εἰς τὰ διάφορα φιλολογικὰ κέντρα. Ὁ Περνασσὸς ἀνήγγειλε σειρὰν ὁμιλιῶν τῶν νεωτέρων φιλολόγων καὶ ποιητῶν μας. Ἐρχισεν ὁ κ. Πολέμης μετὰ τὴν ὠραίαν ἀπαγγελίαν ποιήσεων του ἐκλεκτῶν, τὸν διεδέχθη ὁ εἰδικὸς πλέον φεμινιστὴς συγγραφεὺς καὶ ρήτωρ κ. Ν.

Σπανδωνής και αυτόν ο εϋφυλόγος ούμορ-
στής μας κ. Μπάμπης "Αννινος.

Η συγκέντρωσις του πολυπληθούς άκροα-
τηρίου και ή προθυμία με την όποιαν άκολου-
θούνται αϊ όμιλίαι αυτά άποδεικνύει πόσας
συμπαθείας και πόσην εκτίμησιν τρέφει τό
κοινόν προς τους ρήτορας.

Ποέπει δέ νά αναγνωρισθῆ ότι ή προθυμία
του άκροατηρίου υπῆρξεν ανάλογος προς την
μελέτην και την θυμακσίαν άπόδοσιν των
άναπτυχθέντων θεμάτων. Ο κ. Σπανδωνής
έπαρουσίασεν όλον τον γυναικείον κόσμον της
έπιβολής και της ύπεροχής είτε εις μεγάλα
καλά, είτε εις μεγάλα κακά, με μίαν έrudition
καταπλήσσοσαν. Ο κ. "Αννινος εξ άλλου
μας μετέφερεν εις τους φανταστικούς και άλλου-
κότους κόσμους, εις τους όποιους πλανᾶται
συνήθως ή φαντασία του ανθρώπου του πά-
σχοντος από άπνίαν. Η εϋφυής αυτή εϋθυ-
μολογία έφείδρυνε τόσο τον άκροατήριον, ώστε
ο ρήτωρ ήναγκάζετο νά δικαιόπτεται συχνά,
μέχρις ου άποκατασταθῆ μίς σχετική ήσυχία
μετά τά γέλοια και την εϋθυμίαν ή όποία
άνεστάτωσε την αΐθουσαν.

Εις τας δικλέξεις αυτές προσετέθησαν και
διδασκτικά ούτως ειπεῖν μαθήματα ιστορίας
και φιλολογίας εις τό "Εκπαιδευτικόν τμήμα
της "Ενώσεως των "Ελληνίδων.

Όμιλίαι του Λυκείου των "Ελληνίδων.

"Αλλ' ό,τι αποτελεί αληθῆ νεωτερισμόν
είναι αϊ όμιλίαι του Λυκείου των "Ελληνίδων.
"Εδῶ αϊ ρήτορες είναι κυρίως έπιστήμονες και
κυρίαι της νεωτέρας φιλολογίας, αϊ πλεῖσται
των όποιων θά άκουσθουν διά πρώτην φοράν.
Ο νεωτερισμός αυτός προκαλεῖ από τώρα
έξαιρετικόν ένδιαφέρον. Καί τό Λύκειον των
"Ελληνίδων, τό όποιον και εις τας άπογευμα-
τινάς του του τεῖου και εις τας εργασίας του
έν γενεῖ αποτελείται μόνον από γυναίκας, εις
τας δικλέξεις του θά ανοίξη τας πύλας του
και τας "Ελληνικώτατα έπιπλωμένας αἰθούσας
του και εις τό ισχυρόν φύλον, καθώς και εις
τας συναυλίας και έορτάς του.

Αϊ όμιλίαι του Λυκείου δικαιοϋνται εις δύο
κατηγορίας: Εις φιλολογικάς, καλλιτεχνι-
κάς, παιδαγωγικάς και εις έπιστημονικάς λαί-
κας διά τας μητέρας του λαοῦ. Αϊ φιλολογικά
περιλαμβάνουν τας ήρωϊδας του Σοφοκλέους
υπό της διδάκτορος της φιλοσοφίας δος Μυρ-
σίνης Κλεάνθους. Μίαν διάλεξιν περι της ρή-
τορος "Υπτικής παρὰ της κ. Θερεσίας Εϋαγ-
γελίδου, διδάκτορος της φιλολογίας. Μίαν άρ-
χιολογικήν διάλεξιν περι Κνωσσοῦ, καθώς
και μελέτην περι του κτενίσματος των "Ελλη-

νίδων της αρχαιότητος παρὰ της αρχαιολόγου
δος "Ανας "Αποστολάκη. Περι της οικιακής
ζωής των αρχίων "Ελληνίδων παρὰ της δος
Μινεϊκου διδάκτορος της φιλολογίας κ. λ.

Εκ της νεωτέρας δέ φιλολογίας: Μελέτην
περι των "Ελληνίδων εις την ιστορικὴν παρὰ
της κ. Κ. Παρρέν. Μελέτην περι συγγρόνου
θεάτρου παρὰ της κ. Ειρήνης Δημητροκοπού-
λου. Μελέτην περι των γυναικῶν εις την τέ-
χνην παρὰ της γλυπτρίας κ. "Ελένης Γεωργαντή
και μελέτην περι μουσικής παρὰ της κ. Αὔρας
Θεοδωροπούλου.

Αυτά είναι αϊ κανονισθεῖσαι φιλολογικά
δικλέξεις διά την πρώτην αυτήν περίοδον.

Αϊ έπιστημονικά διηρέθησαν εις δύο κατη-
γορίας. Εις τας λαϊκάς προς τας μητέρας του
λαοῦ, εις τας όποιας θά όμιλήσουν αϊ ιατροὶ κ.
κ. "Ανα Κατσιόρα περι υγιεινῆς των βρεφῶν,
ή κ. "Ανθῆ Βασιλειάδου περι υγιεινῆς της έν-
δυμασίας. Η κ. Μαρία Καλαποθάκη περι
στρεβλώσεων του παιδικοῦ σκελετοῦ εξ ύπαι-
τιότητος των μητέρων και του Σχολείου και
ή κ. Σερδάρη περι νοσηλείας, προχείρων βοη-
θημάτων, επιδέσμων κ.τ.λ.

Τά λαϊκά αυτά έπιστημονικά μαθήματα θά
έπαναλαμβάνονται τας Κυριακάς εις τὰ Δη-
μοτικά σχολεία εις τας μητέρας των άποκεν-
τροτέρων συνοικιῶν παρὰ των δων φοιτητριῶν
της ιατρικῆς, μελῶν της "Εφορίας των φοιτη-
τριῶν του Λυκείου των "Ελληνίδων.

Εκτός των άνω λαϊκῶν μαθημάτων αϊ κυ-
ρίαι ιατροὶ θά δώσουν και σειράν έπιστημονι-
κώτερων δικλέξεων προς τας κυρίας, καθώς και
αϊ κ.κ. παιδαγωγοὶ επί θεμάτων άναφερομένων
εις την φυσικήν και πνευματικὴν άνάπτυξιν των
παιδιῶν πάσης ηλικίας.

Και αϊ μέν λαϊκά δικλέξεις θά γίνονται
δωρεάν, αϊ δέ έπιστημονικά και φιλολογικά
με εἶσοδον μιᾶς δρ. διά τὰ μέλη και 50
λεπτ. διά τὰ μέλη. Αϊ προμηθευόμενοι έν των
μελῶν βιβλιάριον 10 δικλέξεων πληρόνουν
δρ. 3.

BIBLIA

1ΔΑ. ΟΣΟΙ ΖΩΝΤΑΝΟΙ. Είναι τό νέον βιβλίον
του νέου και δυνατοῦ συγγραφέως, ο όποιος κρύ-
πτεται όπισθεν από τό ψευδώνυμον αυτό. Δι' όσους
παρακολουθοῦν την φιλολογικὴν εργασίαν του "Ιδα,
παραθέτομεν τους τίτλους των κεφαλαίων του νέου
του βιβλίου, από του: όποιους άποδεικνύεται ότι
τό έμπνέει άπ' άρχης μέχρι τέλους ή εθνική ιδέα,
υπερ ής τόσοσν εργάζεται και τόσα σοφά πράγματα
έγραψε μέχρι σήμερα ο νεαρός πατριώτης.

"Α'. Πρωτινόν συναπάντημα. Β'. Διαιλυμένο στο-
χασμοῦ του Περιπατητοῦ. Γ'. Δημοτικισμός. Δ'.
Πολιτική Φαναριώτικη. Ε'. Λεβαντινισμός. ΣΤ'.

Σκέψις και "Ενέργεια. Ζ'. Σύντροφος και συνεργ-
γάτης. Η'. "Ιδανικά. Θ'. "Άλλο πολίτευμα Ι'. "Ανα-
τολικό κράτος και "Ενωσις της φυλής. ΙΑ'. "Ελ-
ληνική "Ιδεολογία ΙΒ'. Η Φυλή. ΙΓ'. τό αιώνιο
δίψα.

ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΖΥΜΩΣΕΩΝ. Σπανίως βιβλίον
έπιστημονικόν έπροκάλεσε τόσην προσοχήν, και
έγινεν άντικείμενον τόσον εϋνοϊκής κριτικής, όσον
τό υπό τον τίτλον **ΕΙΔΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗΝ
ΤΩΝ ΖΥΜΩΣΕΩΝ** του γνωστοῦ και συμπαθοῦς φαρ-
μακοποιοῦ κ. "Αλεξ. Φωκά.

"Ιατροὶ και φιλόλογοι άφιέρωσαν άρθρα και
χρονογραφήματα εις τό όραϊον έργον, από τό
όποιον θά άναδημοσιεύσωμεν και ήμεῖς μερικῶς
περικριτάς.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ. "Εξεδύθη τό Α' και Β' τεϋχος
του δελτίου της "Ελληνικής Λαογραφικῆς "Ε-
ταιρείας.

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ. Αὐτόν τον τίτλον φέρει τό
βιβλίον εις τό όποιον ο διευθυντής του προτύπου
Παρθεναγωγείου Βόλου εκθέτει τὰ τελευταίως δια-
δραματοθεθέντα και τας ραδιουργίας και συκοφαντίας
των όποιων έπεσε θῦμα. Ο τίτλος του ειδικώτερον
λέγει: **Τό βιβλίον αυτό έγράφη με την πεποί-
θησιν ότι θά τό διαβάξουν κάποτε δὴν
ποραμίθι.**

Ο κ. Δελμοῦζος, ήμπορεῖ νά είναι βέβαιος ότι
από τώρα τό βιβλίον του διαβάξεται από τον πε-
ρισσότερον κόσμον σάν παραμῦθι.

ΕΡΜΗΣ ΚΛΕΙΤΗΣ. Παρὰ του δόκτορος Ν.
Λεβαδά έξεδόθη εις τεϋχος ή υπό τον άνω τίτλον
δημοσιευθεῖσα εις τό παράρημα των "Αθηνῶν
πραγματεία.

Η ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΔΕ-
ΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΥΜΑΤΙΩΣΕΩΣ 1910 έξε-
δόθη. Περιλαμβάνει την εϋεργετικήν δρασίαν του
σωματείου τούτου, την ίδρυσιν ιατρείου και τας
στατιστικάς των διαφόρων τμημάτων. Οί προσελ-
θέντες άσθενείς του ιατρείου είναι 568 νέοι του
19'0, και 346 παλαιῶν έτών.

Αϊ εισπράξεις του Συνδέσμου κατά τό 1910
άνήλθον εις 19,727 και 40 και τὰ έξοδα εις
12,353.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

"Η Βουλή εξακολοθεῖ τας εργασίας της με άντι-
δράσεις της αντιπολιτεύσεως, τας όποιας εκμηδενίζει
ευκόλως ή μεγάλη πλειονοψία της Κυβερνήσεως. Τό
ζήτημα του διορισμοῦ των καθηγητῶν του Πανεπι-
στημίου έπροκάλεσε μεγάλην και θορυβώδη εξέγερσιν.
Οί εκλεγέντες κριταί, εις τους όποιους είχον υπο-
βληθῆ προς μελέτην τὰ έργα των υποψηφίων καθηγη-
τῶν έγιναν ο σκοπός των επιθέσεων όλων των μη
υποδειχθέντων υποψηφίων. Φαίνεται έν τούτοις ότι
συνέβησαν και άποπα, τὰ όποια δικαιολογοῦν την με-
γάλην αυτήν εξέγερσιν. Η Κυβέρνησις ως εκ τούτου
ήναγκάσθη νά ύποσχεθῆ ότι δέν θά λάβη υπ' όψιν

τας κρίσεις της έπιτροπῆς και ότι θέλει καταβάλει
κάθε προσπάθειαν προς ικανοποίησιν της δικαιοσύνης.

"Εκ των υποδειχθέντων έν τούτοις διορίσθησαν ήδη
εις τας κενὰς έδρας της Σχολῆς της Πολιτικῆς Δικο-
νομίας οί κ. κ. Σημαντήρας και Βασιλείου, του "Αστι-
κοῦ Δικαίου τους κ κ. Μουφερᾶτος και Παπούλιας,
της Πολιτικῆς Οικονομίας, ο κ. Ν. Γουναράκης
και του Ποινικοῦ Δικαίου ο κ. Τιμ. "Ηλιόπουλος.
Διορίσθησαν επίσης κατ' εκλογὴν της Κυβερνήσεως
οί κ. κ. Λιβιεράτος και Γερούλανος.

"Αλλ' ό,τι ιδίως εξέγερσε την Βουλήν ήτο τό άνα-
κινήθην Κρητικῶν ζήτημα ένεκα της ληφθείσης άπο-
φάσεως μεγάλης μερίδος πολιτευτῶν της Κρήτης
όπως ένόπλιος διακλυρωθῶν διά την άναβολήν και
πάλιν των Δυνάμεων διά την "Ενωσιν της Κρήτης
μετά της "Ελλάδος και νά εκλέξουν αντιπροσώ-
πους τους όποιους νά στείλουν εις την "Ελληνικήν
Βουλήν.

Προκληθείς ο κ. Πρωθυπουργός ήναγκάσθη νά δη-
λώσῃ κατηγορηματικάς ότι ή άπόφασις αυτή των
έπαναστατῶν της Κρήτης θά κυφορήσῃ μεγάλους
και σοβαρούς κινδύνους διά την άποκατάστασιν της
Κρήτης και διά τό "Ελληνικόν "Εθνος έν γενεῖ και ότι
ή "Ελλάς άδυνατεῖ νά συμμερισθῆ τας ληφθείσας άπο-
φάσεις, και ή "Ελληνική Βουλή νά δεχθῆ τους εκ
Κρήτης αντιπροσώπους.

Φαίνεται ότι αϊ κατηγορηματικά αυτά δηλώσεις
του κ. Πρωθυπουργοῦ θά επηρεάσουν όπωσδήποτε τας
άποφάσεις των έπαναστατῶν, οί όποιοί όχι μόνον ως
Κρήτες, αλλά και ως "Ελληνες πατριῶται θά έν-
νοήσουν και θά αισθανθῶν ότι δέν είναι κατάλληλος
ή στιγμή νά περιπλεχθῆ ή "Ελλάς εις πόλεμον
μετά της Τουρκίας.

Ο καθηγητής Luigi C. Ippaviz έκαμεν
έναρξιν των μαθημάτων του των ξένων
γλωσσῶν καθώς και του πιάνου της ζωγρα-
φικῆς και "Ιχνογραφίας, οδός Μιχαήλ
Βόδα 54.

Γνωστός εις τας ξένας έδῶ παροιίας,
είναι επί πλέον και κάτοχος διαφόρων συλ-
λογῶν έργων αρχαίας τέχνης μεγάλης
αξίας, τας όποιας δύνανται νά επισκέπτων-
ται οί ένδιαφερόμενοι.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Με τὰ ἐπερχόμενα ψύχη ἡ θρεπτικὴ διαίτα μεταβάλλεται καθ' ὅλοκληρίαν. Ὅ,τι ἀπηγορεύετο κατὰ τοὺς θερμούς μῆνας ἐπιβάλλεται: σήμερον καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι μαζὺ μὲ τὴν ἀλλαγὴν τῶν ἐνδυμάτων ἀλλάσσομεν καὶ φαγητὰ καὶ γλυκίσματα.

Τὰ κυνήγια διὰ τοὺς μὴ ἀρθροϊτικούς εἶναι τροφὴ θερμαντικὴ καὶ τονωτικὴ, καθὼς καὶ ἡ σούπες ἀπὸ κρέας, αἱ ὁποῖαι σχεδὸν ἀπαγορεύονται τὸ καλοκαῖρι. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν, ὅτι μαζὺ μὲ τὸ κρέας πρέπει νὰ βράζωμεν καὶ πολλὰ χορταρικά διὰ νὰ ἐλαττώσωμεν τὴν δυνάμιν τῶν τοξινῶν, τὰς ὁποίας περιέχει τὸ ζουμί τοῦ κρέατος.

Ἐνα κρομμύδι κερφωμένον μὲ 2-3 γαρύφαλα, 2-3 πράσα, 1 δέμα καρότα, μία ρίζα σέλινο, ἀρκετὲς πατάτες, μιὰ καρδιά λαχάνου, ἓνα δεματάκι μαϊντανὸ εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν κατασκευὴν κληῆς καὶ ὑγιεινῆς σούπας.

Ὅταν βράσουν, χωρὶς νὰ λυώσουν, τὰ βγάξετε ἀπὸ τὸ ζουμί, τὰ κόψετε ψιλὴ καὶ ἔπειτα τὰ σερβίρετε μὲ ψωμάκια μέσα εἰς τὴν σουπιέραν. Ἄν θέλετε τὰ δένετε καὶ μὲ αὐγολέμονο.

Μπεκάτσες. Θεωροῦνται τὸ ὀραιότερον κυνήγι. Ἀπὸ ὅλους τοὺς τρόπους τῆς κατασκευῆς τῶν κληλίτερων εἶναι ὁ ἐξῆς Πρέπει νὰ εἶναι 2-3 ἡμερῶν τῆς καθαρίζετε τῆς τσουρουφρίζετε καὶ ἀφαιρεῖτε τὰ ἐντόσθια, ἐκ τῶν ὁποίων πετᾶτε μόνον τὴν κοιλίαν. Τὰ ἄλλα τὰ λιανίζετε καὶ τὰ βάζετε νὰ κοκκινίσουν μὲ ὀλίγο βούτυρο, μαϊντανό, λαρδί καὶ κάρυδο προσθέτετε καὶ ὀλίγο ἀλεύρι. Ὅλα ψιλοκομμένα. Τὰ σβύνετε μὲ κρασί. Μὲ τὸ μίγμα αὐτὸ πᾶρχειμίξετε τὴν μπεκάτσα, ἀφοῦ τὴν κοκκινίζετε ἀπ' ἔξω μὲ βούτυρον. Ἐπειτα τὴν τυλίσσετε μὲ ψιλὲς φέτες λαρδί, τὴν δένετε καὶ τὴν βάζετε νὰ μυρίσῃ μὲ τὸ βούτυρο, εἰς τὸν ὅποιον τὴν εἶχετε κοκκινίσῃ. Τὴν σβύνετε μὲ μισὸ ποτήρι ἄσπρο κρασί ἀρτεσίνοτο. Καὶ τὴν ἀφίνετε νὰ σιγοψηθῇ τὴν λύτετε, βγάξετε τὰ λαρδιά καὶ δένετε τὴν σάλτσα μὲ ὀλίγο ἀλεύρι. Κόψετε εἰς ὠραῖα σχήματα φέτες φραντζόλας, στρώνετε τὴν πλατέλα καὶ σερβίρετε ἐπάνω τῆς μπεκάτσας μὲ τὴν σάλτσα τῶν.

Τὸ ἴδιον κατασκευάζετε καὶ τῆς ἀγριοπάπιας, τῆς χήνης καὶ ὅλα τὰ στεγνὰ κυνήγια.

ΒΑΜΒΑΚΕΡΑ
ΜΑΛΟΒΑΜΒΑΚΑ
ΟΛΟΜΑΛΛΑ

ΥΦΑΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ

ΒΕΖΑΝΗ ΚΑΙ ΣΕΛΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ Στοὰ Πεσμαζόγλου. ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ Ὁδὸς Πατησίων (Παρὰ τὴν Ἀλυσοῖδα)

**ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ
ΑΛΕΥΡΟΝ**

ΝΕΣΤΛΕ

ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΟΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΡΟΝ **ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ**

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεῖα καὶ φαρμακευπορεῖα.
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ Δεσφ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην.

Κ^{ΟΣ} ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ